

ROÑAAYEE-TAKIRIRI JUAN

Roñaahan-takiri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo

¹ Iroka okaatzi roñaahan-takiri Tajorentsi jempe ikanta-kota Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, riira Tajorentsi kantakaawori riyotan-tyaawori romperatani-paeni jempe okanta-kotyaa okaakitzi-mateen-tsiri iñahaeteero. Rootaki rotyaan-tanta-kariri Tajorentsi Ronampiri ikamanteri Juan, romperatani Tajorentsi.

² Riitaki Juan kenkithata-kirori okaatzi iñaakiri. Iroka okaatzi ikenkithatakiri iñaani Tajorentsi, rootaki ikowakaan-takiri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo ikamantantero.

³ Ikimoshireyitee ikaate ñaanateeroni iroka kamantaantsi, ari ikanteyaari eejatzi ikaate kemijanteroni. Ikimoshireyitee ikaate monkaayiteeroni okaatzi jankinateen-chari. Tema okaakitzi-mataki iñaantee-tyaawori.

Rowetheetari kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 ipiyoyitaka

⁴ Naaka Juan jankinatzirori iroka. Eeroka nojankinatzeni kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 pipiyoyitaka janta inashiyita-chari nampitsi jeekatsiri Asia-ki. Tema añaatsi Tajorentsi nimaeka, riitaki etakawori paerani itzimaki, rooteentsi ipiye. Ineshironkayiteemi rirori, kameetha ijeekakaa-yiteemi janta. Ari ikimitemiri eejatzi iiteetziri “7 tajorentsi” itsipatakari inkiteki iwinkathari-mentoki.

⁵ Ari ikimiteemiri eejatzi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tema kyaariperori irika okaatzi iñaaawaetziri. Riitakira etanaawori rañahae ikamawitaka, riitakira pinkathari-wenteeriri maawoeni ikaatzi pinkathari-witachari jaka kepatsiki. Riitaki etakoyiteeri aakapaeni, ipeyako-yiteero ayaariperonka rapaatantakawori rira ikama-wenta-yitee.

⁶ Riitaki pinkatha-ritakaa-yitakaeri. Riitaki ompera-tajorentsita-kaayiteeri antawaetan-taanariri Tajorentsi Ashitariri. Riitaki otzimi-moteeri rowaneenkawo, riitaki pinkathari-perota-tsiri. Ashi rowaero rirori. Kyaariwé.

⁷ ¡Pamini! Irika Jeepatzii-totaa-rewo, ikinapae menkoriki, maawoeni iñahaeta-waeri. Imatzityaawo iñeeri owathaa-merikita-kiriri. Riraakoe-teeyaari maawoeni jaka kepatsiki, imatzityaawo kaari sheninkata-wakaa-chani. Ari okantyaari. Kyaariwé.

⁸ Iroka ikantzi Awinkatharite Tajorentsi: Naakataki oshiyawori etawori jankina-rentsi, Naaka oshiyawori eejatzi oweyaantawori. Añaatsi rirori, retakawo paerani itzimaki, riitaki piyaatsini paata. Riitaki Shintsi-perori.

Roñahantaka Itomi Atziri

⁹ Naaka Juan, pirentziyitaana piyemijantzinkaritee, ari akaatee-yakini amawetakiro akemaatsi-waetaka, ari atsipata-wakaa ipinkathari-wenta-yitee Tajorentsi. Eeniro

nojeeki-ranki othampishiki iiteetziri Patmos no-kenkithatziro iñaani Tajorentsi, nokamantantziro ikantakinari Jesús.

¹⁰ Okanta apaani kitejeri ipiyowenta-piinteetari Awinkatharite, eenitatsi oñaaha-kinari Ishire tajorentsi. Nokemakiri notaapiiki iita kantanari, roshiyakawo tziwootaantsi iñaawaetzi,

¹¹ ikantakina: “Pojankinatero okaate noñaayimiri. Rootaki potyaan-teniriri kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 ipiyoyitaka janta inashiyita-kawori nampitsi jeekatsiri Asia-ki. Tema iroka 7 nampitsi: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea.”

¹² Ari nopithokanaka notaapiiki naminiri iita ñaanatanari. Noñaatziiri ootamentotsi-paeni rowetsikae-tziri ooro. Ikaatzi 7.

¹³ Roo kanteencha janta niyankineki ari ro-jatekaka apaani kimitakariri Itomi Atziri. Opamankakiri iitziki iithaari. Ithaantakiri rooro-mashite rowetsikaetziri.

¹⁴ Kitamaa-powaenkataki iitoki, kimiwitaka roomi iwitzi owisha, kitamaa-nikitaki roowaetaki jiriniki. Rooma rooki kimita paamari.

¹⁵ Poreryaayitaki iitzi, riiwaetaki iporeryaatzi koriki itahaetziri. Okimiwaetakawo iñaani opo-empaatzii nijaa.

¹⁶ Roteeyaki ompokiro-paeni rakoperoki, ikaatzi 7. Roemishitowa-kiro ipaanteki oshiyakawori ojataa-mentotsi, apimenete othoyempitzi. Ikimitakari ipooki ooryaari ishikapiryaa-perotzi tampatzika-paete.

¹⁷ Ikanta noñaakiri, tyaanakina nokamanaki. Roo kanteencha ipampitantakinawo rakoperori,

ikantana: “Eero pithaawantana, Naaka etawori, Naaka oweyaantyaawoni.

¹⁸ Naakataki kañaaniri. Nokamawitaka roo kanteencha ashi nowaero nañahae. Naaka matzirori otzimi-motana noshintsinka nashita-ryaan-tyaawori ikyaa-piintee-tziro sharinkaweniki, aritaki omatakyaa eejatzi nashiteero.

¹⁹ Pojankinatero okaatzi piñaakiri, rootaki petanakyaaari okaatzi piñaakiri awijatsiri nimaeka, roojatzi okaate piñeeri awijatsini paata.

²⁰ Ikaatzi ootamentotsi piñaakiri kaatatsiri 7, riitakira oshiyakaa-wentariri kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 ipiyoyitaka janta inashiyita-kawori nampitsi. Ikaatzi piñaakiri ompokiro noteeyakiri nakoperoki, kaatatsiri 7, riitaki oshiyakaa-wentariri ronampiripaeni Tajorentsi tsipayitaariri kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 ipiyoyitaka.”*

2

Kamantaantsi rotyaan-teeta-kiniriri 7 ipiyoyitaa kemijantzinkari-paeni: Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Efeso-ki

¹ “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni piyotachari Efeso-ki. Riitakira ñaanatziri oteeyakiriri 7 ompokiro rakoperoki, ojatakaen-chari niyanki ipaamatakira 7 ootamentotsi. Ikantziri:

* **1:20** Eenitatsi kantatsiri irika-paeni “Ronampiripaeni Tajorentsi” ikenkithata-koetziri jaka, riitaki atziri-paeni ikaatzi jewayiteeriri kemijantzinkari-paeni. Eeniyitatsi itsipa kantatsiri, riitaki kyaariperori Ronampiripaeni Tajorentsi.

² ‘Niyotziro okaatzi pantayitziri, jempe pikanta pantawaetaki, okaatzi pamawetakiri. Poonayitakari kaari-pero-shireri-paeni. Piñaanta-yitaari iitashi-waeta-chari, “Otyaanta-perori-paeni” yotaanta-shiwaeta-chari. Piyoteeri eeroka theeyinkari irikapaeni.

³ Eeroka kinatan-taniri, pamaweniwaenitzi, os-heki pikemaatsi-waetaka rowajankitaa-wentee-tzimiro pawentaanaha naaka. Teemaeta poon-awaetyaa.*

⁴ Roo kanteencha, eenitatsi yotapaen-chari, rootaki kaari kameethata-tsini. Iroka okanta: Pooka-nakiro eeroka-paeni petakotanta, tee pikameethatzi pikimi-witanakawo paerani.

⁵ Pikenkishireero jempe pikanta paerani owakira pikemijantanaki. Pookaero jempe pikanta nimaeka, pipiyakoteero panteero jempe pikantanaka owakirani pikemijantanaki. Tema eerorika pookaero, ari niyaata-shitakimi, naapithateemiri ootamentotsi jeeki-mota-kimiri janta.

⁶ Roo kameethatatsi pikijaneentakiro eeroka-paeni rantayitakiri ikaatzi kemijanta-neeriri riyotaan-tziri paerani Nicolás. Nomatzi-takari naaka.

⁷ Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi iñaanziri kemijantzinkari-paeni. Eenitatsi-rika otsinampaa-kironi, ari noshineteeri royaawo chochoki owañaan-tatsiri pankiteen-chari itajorentsi-pathateki Tajorentsi.’ ”

* **2:3** pawentaana = waerontsi

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Esmirna-ki

⁸ “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri tajorentsise kemijantzinkari-paeni piyotachari Esmirna-ki. Riitakira ñaanatziriri etakawori, oweyaantyaawoni eejatzi. Riitakira ñaanatziri kamawiteencha roo kanteencha añahae eejatzi. Ikantziri:

⁹ ‘Niyotziro okaatzi pantayitakiri, eejatzi pikemaatsi-waetee-yarini, niyotzitawo pikowityaa-waetee-yirini, okantawitaka eeroka ashaahanta-shireri. Niyotzi eejatzi eenitatsi Judá-paeni janta theyyako-waeta-kimiri. Iitashi-waetaka Judá-paeni, tema Kamaari ashiyita-kariri.

¹⁰ Ero pithaawanta-shitawo okaate pikemaatsityaari. Tema rooteentsi piñeero eeniyitatsi janta jempe ikaate romonkyaa-kaante Kamaari. Ari piijeekiri okaate 10 kitejeri pikemaatsi-waetyaa, iñaanata-shireta-tziimira Kamaari. Roo kanteencha otzimatyee pikyaaryoo-shirete eeroka-paeni piyaata-kaero okantawitakyaa rowaetemi, tema paata aritaki nañaa-kahaemi, okimiwaetee-yaawo namanthee-yitaa-tyeemimi.†

¹¹ Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi iñaanatziri kemijantzinkari-paeni. Eenitatsi-rika otsinampaa-kironi iroka, eerowa iñeero ikemaatsi-waeteeyaa rapiiteero ikamae.’ ”

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Pérgamo-ki

¹² “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni piyotachari Pérgamo-ki. Riitakira ñaanatziriri otzimi-motziri rojataa-mento apimenetatsiri othoyempitzi. Ikantziri:

† **2:10** amanthee-rentsi

13 ‘Niyotziro pantayitziri, niyotzi piyeeki-motakiri ikaatzi ipinkathari-wentziri Kamaari. Roo kanteencha niyotzimi eejatzi kijokiro powanakina pawentaana, tee pookiro. Tee pookanakiro eeroka-paeni okantawitaka rowamaa-witee-takari Antipas noyemijantakaa-perotani kenkithata-kota-kinari janta jempe ijeeki Kamaari.‡

14 Roo kanteencha, eenitatsi yotapaen-chari, rootaki kaari kameethata-tsini. Iroka okanta: Eeniyitatsi pikaateeyini kimitakariri Balaam riyotaantzi. Tema paerani Balaam, riyotaa-piintakiri Balac okantayaa ikaemashiryaa-tyaariri Israel-paeni rowakae-yaari ratsipeta-kaetani rashita-kaetariri tajorentsi-niro. Imayempi-waeta-kaakiri eejatzi.

15 Ari ikimitakari eeniyitatsi eejatzi kemijantayitakirori riyotaan-tziri paerani Nicolás.

16 ¡Pookaero! Eerorika pipakahiro, ari niyaata-shitakimi nowayiriteri, rootaki nowayiritan-tyaariri ojataa-mentotsi shitowa-tsiri nopaanteki.

17 Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi iñaanatziri kemijantzinkari-paeni. Eenitatsi-rika otsinampaa-kironi iroka, ari nopakiri royaawo omanaa-ntsita-tsiri iiteetziri paerani “Iitaka”. Ari nopakiri eejatzi apaani kitamaari mapi jempe ojankinataka owakirari waerontsi kaari riyoteetzi, apatziro riyoteero aakironi iroka mapi.’ ”§

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Tiatira-ki

‡ 2:13 Kamaari = Yakatantaniri § 2:17 Iitaka = maná

18 “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni piyotachari Tiatiraki: Riitakira ñaanatziri Itomi Tajorentsi, kimitakaiwori rooki paamari, poreryaateen-tsiri iitziki. Ikantziri:

19 ‘Niyotziro pantayitziri, petakoyitantaka, pikemijantaki, pantawaetaki, oetziñaarikotaniri eeroka. Eekiro poetziñaarikotatyaawo nimaeka pawijakaa-nakiro pikantawita paerani.

20 Roo kanteencha, eenitatsi yotapaen-chari, rootaki kaari kameethata-tsini. Iroka okanta: Paapatziyakawo eeroka-paeni tsinani iitachari Jezabel. Okantzi roori kamantantanirowa, roo kanteencha okaatzi iyotaan-takiri roori, osheki oetzipina-shiretakiri nomperatani. Rootaki opoñaantari owakaayitakari ratsipeta-kaetani rashita-kaetariri tajorentsi-niro. Omayempita-kaawae-yitakiri eejatzi.

21 Ojamani noyaako-witakawo ookaeromi antayitakiri, roo kanteencha tee okoyi ookaero omayempi-waetzi.

22 Eerorika ooka-shitaawo, ari nomantsiyaa-kiniro jempe omayempitanta-piintaki, ari okemaatsi-waetyaari. Ari nokimita-kiriri ikaate mayempita-kironi.

23 Ari nothonka-yiteeri ikaatzi iyotaayitakiri. Rootaki opoñaan-tyaari riyotee maawoeni kemijantzinkari-paeni naakataki iyoshiretziri maawoeni, niyotzi oeta ikenkishiryaa-yitari, niyotzi oeta ikema-shire-yitziri. Ari okantyya noepiyan-teemirori okaatzi pantayitakiri eeroka-paeni.

24 Rooma eeroka-paeni, tzmahaantapaetsiri

janta Tiatira-ki kaari kemijanta-kironi okaatzi iyotaan-tashi-witakari, eero nokijathatzi. Tema tee pipankinawenta-waetyaawo okaatzi iyotaan-tashi-witakari iiteetziri “romanakaa-perotani Kamaari.”

²⁵ Roo kanteencha eeroka-paeni otzimatyera poejokirotena roojatzi nopiyan-takyaari.

²⁶ Eenitatsi-rika otsinampaa-kironi imonkaatero noñaani roojatzi oweyaanta-paakyaawoni, aritaki nomatakaakiri ipinkathari-wenteeri paata atziri-paeni.

²⁷ Ari oshiyakyaawo ikimitaakina Ashitanari naaka, imatakaa-kinawo ipinkatha-ritakaakina, ari ikimitakahaeyaari eejatzi rirori-paeni ipinkatha-ritakae-teeri.

Ari reewatan-teeyaari reshiro-kotzite.

Riijatzi thonkaerini iijaneentani, ikimita-kaanteeri ipookae-tziro chomo.

²⁸ Aritaki nopaeri naaka oshiyakariri ompokiro kitejemenkiri koñaata-paentsiri.

²⁹ Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi iñaanatziri kemijantzinkari-paeni.’ ”

3

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri nampitsiki Sardis

¹ “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni piyotachari nampitsiki Sardis. Riitakira ñaanatziri iiteetziri ‘7 tajorentsi,’ oteeyakiriri 7 ompokiro. Ikantziri: ‘Niyotzimiro pantayitakiri, rowaetee-takaan-teetziri “añaashireri,” tema tee ari pikantyyaa, kamashireri eeroka-paeni.

² Pikakempi-shiretee. Piñaa-shintsityaa eero pikama-shiretanta. Tema Tajorentsi iñiuro okaatzi pantziri tee pimonkaa-tziro ikowakaemiri.

³ Pikenkishireero ikamantee-takimiri paerani, pimonkaatero. Pookaero panta-piintakiri. Eerorika pikakempitee, ari nomapoka-paemi nopiyeerika, nokimityaari romapokantzi apaani koshintzi.

⁴ Roo kanteencha eenitatsi eepichokiini janta pinampiki Sardis matakirori ikite-shiretzi. Riivitaki kimitakariri kaari oepatsiteroni iithaari, riitaki kameethataatsiri irika-paeni okantyyaa itsipatan-teenari nokithaatawo kitamaari.

⁵ Itzime-rika otsinampaa-kironi, aritaki nokithaateeri kitamaari rirori. Eero noshepoyiro iwaero itsipataari rojankinatakotaka ikaate añaaayitaa-tsini. Tema ari nokanteeri Ashitanari, eejatzi Ronampiripaeni Tajorentsi: “Ikemijantaana irika.”

⁶ Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi ikantziriri kemijantzinkari-paeni.’ ”

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Filadelfia-ki

⁷ “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni piyotachari Filadelfia-ki: Riitakira ñaanatziri Tajorentsita-tsiri, Kyaari-perori.

Riitakira iñaanatzi rowaetakiri romonkyaayiteeri atziri-paeni, riijatzi otzikayiteerini kaari ishineteete ikyaayite.

Ari ikimiteeyaari piwaejatzeneni David.

Tekatsira shintsi-terini omonkyaan-taatsiri, otzikayitan-taatsiri eejatzi.

Iroka ikantziri:

⁸ ‘Niyotziro pantayitziri. Pamini. Noshine-takimi pikyee, tekatsi otzikawa-kimini. Rootaki nomatakimiri teera paawyaashireta-waetee-yanitzi, roo kanteencha pimonkaata-kinawo noñaani, tee ikemaetzimi pikante: “Tee rashitana Tajorentsi.”

⁹ Riima irika-paeni kantashi-waeta-chari: “Naaka Judá-paeni.” Kaarimaeta Judá-paeni, tema riitaki rashiyitari Kamaari. Rootaki notziwerowa-kaantee-yaariri paata ipinkathayiteemi. Ari riyoteeri omaperotatyaa netakotakimi.*

¹⁰ Pimonkaatakiro nokaman-takimiri, nokantaki: “Pamawe-waenite.” Rootaki naminako-wentan-teemiri eero iñaanta-shiretan-teetzimi. Tema eepichokita-paaki iñaanteetantyaariri ikaatzi nampiyitawori kepatsiki.

¹¹ Rooteentsi nopokimate. Kijokiro poyiro pikemijantakiri, eero paminaa-shiwaetanta pinintahaeyaawo ipineeteemiri, okimitee-yaawo ramantheetaa-tyeemimi.†

¹² Itzimi-rika otsinampaa-kironi iroka, ari ikimita-kaanteeri tzinkamintsi otzinkamipanke itajorentsi-pankote Tajorentsi. Ashi rowaero ijeekae. Ari nokenta-koteeniri iwathaki iwaero Tajorentsi, ari riyoteeri Tajorentsi ashitaari. Ari nokenta-koteeniri iwathaki owaero owakirari Aapatziyaweni, ari riyoteeri ijeekae irika inampiki Tajorentsi, otzimi areetaa-chani jaawiki opoñahae-yaawo inkiteki. Ari nokenta-koteeniri eejatzi iwathaki owakirari nowaero.

¹³ Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire

* **3:9** Kamaari = Yakatantaniri † **3:11** amanthee-rentsi

Tajorentsi ikantziriri kemijantzinkari-paeni.’ ”

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Laodicea-ki

¹⁴ “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni piyotachari Laodicea-ki. Riitaki ñaanatziri iiteetziri ‘Kyaariwé,’ riitaki rawentaa-shireta-piinteetari iñaawaetzirowa kyaariperori. Riitakira ñaanatziriri rowetsika-kaetakiri paerani iroka kepatsi. Iroka ikantziri:

¹⁵ ‘Niyotziro pantayitziri. Poshiyakawo kaari jaawaata-tsini, kaari katsinkaata-tsini. Nokoyiri naaka jaawaari. Eerorika ojaawatzi, katsinkaari nokoyiri.

¹⁶ Rooma pikimitakawo katsinkaeronkari nijaa, ari noowawenta-kimi.

¹⁷ Pikanta-piinteeyini eeroka-paeni: “Ashaahantakina, tekatsi nokowityee.” Roo kanteencha teera ari pikantyyaa, tema owashiretako-waetakimi, manintaa-rewo, ashironkaenkari, mawityaakiri, kanki-merikiri.

¹⁸ Tema otzimatyee pikimita-kaanteero pamanan-taatyeeerimi noorote itahaetakiri iporekyaa-perotan-tyaari. Aritaki pimateero pashaahantyyaa. Pikimita-kaanteero pamanantaa-tyeeromi kitamaari nithaari, eero pikanki-meriki-waetanta, pikaani-wenta-waetakiri. Pikimita-kaantero pamanantaa-tyeeromi naawintawo petsiyata-kotan-teeyaari pimawityaaki-waetaki.

¹⁹ Roo nametari naaka nokijathatziri netakotani, nowajankiteeri. Otzimatyeeera pikyaaryootee eeroka-paeni, pipiya-shire-yitee.

²⁰ Pamini, kimiwitaka nokatziya-tyeemi jantakiroki nokaemi nokyaan-tyaari. Eenitatsirika kemakinari inthomoeki, ishinetana-rika nokyee, aritaki atsipata-wakahae-yaari akiyotawakaeyaa.

²¹ Itzimi-rika otsinampaa-kironi iroka, aritaki itsipatee-na nopinkathari-wentante. Tema nomatakiro naaka notsinampaakiro, notsipataari ijeeka-mentoki Ashitanari nopinkathari-wentantee.

²² Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorensi ikantziriri kemijantzinkari-paeni.’ ”

4

Thaamentaantsi inkiteki

¹ Okanta okaatapaaki iroka, noñaatzii ashitaryaanaka inkite. Rijatzi apiitapaero iñaanata-paana noñaakiri inkaahanki poematapaentsiri ikimitari tziwoorensi. Ikantana: “Jame inkiteki ari noñaayi-mirori okaate awijatsini paata.”

² Ikanta niyaa-shire-tanaki inkiteki, noñaakiro jeeka-mentotsi, okimiwitakawo ijeekantapiintari pinkathari-perori, owaneenkataka. Eenitatsi apaani jeekanta-kawori.

³ Tema irika jeekaen-tsiri shipakiryaaayitaki, ikimitakawo kityonkae-ronkatatsiri mapi karenikitatsiri. Itapotakari oye ijeeka-mentoki, ikimiwitakawo oye jaryaakitatsiri mapi karenikitatsiri.*

* **4:3** kityonkaeronkatatsiri karenikitatsiri = jaspe, cornalina; jaryaakitatsiri karenikitatsiri = esmeralda

4 Eenitatsi eejatzi okaatzi 24 jeeka-mentotsi janta, rootaki ojateka-kiriri niyankineki jeekaen-tsiri. Ari ijeekayitakiri antaripero-paeni, kita-maayitaki iithaari, ooroyitaki ramantheeri.

5 Nokemakiro ookatha-rentsi morekaneen-tsiri opoñaanakawo jeeka-mento-tsiki. Tema eenitatsi janta 7 ootamentotsi onthoteen-chari, riitaki omontetakari jeeka-mentotsi. Riitaki oshiyakaa-wentziri Iiteshirete Tajorentsi, kaatatsiri 7.

6 Eenitatsi inkaari omontetakari jeeka-mentotsi, kiteshaa-nikitaki. Eenitatsi 4 inkite-weri katziyeen-chari, riitaki tapotakirori iroka jeeka-mentotsi. Roo kanteencha irika inkite-weri eenitatsi osheki rooki, rootaki raminantari jempe-rika-paeni, raminantawo eejatzi itaapiiki.†

7 Apaani inkite-weri roshiyakari manitzi. Itsipa roshiyakari antari ipireetari. Itsipa atziripootaki. Riima Itsipa roshiyakari rewowaeta pakitha.‡

8 Opoñaa-shitaka otzimayitanaki ishiwanki irika inkite-weri, 6 ishiwanki tzimayita-neentsiri. Eenitatsi osheki rooki iwathaki, otzimitanaka rooki inthomoeki iwathaki. Riitaki oetziñaarikotanakawori romampaa-piintaka, kitejeri eejatzi tsireniriki, ikantzi:

Tajorentsi, Tajorentsi, Tajorentsi irika Tajorentsi, Shintsi-perori.

Riitaki añaatsi nimaeka, riitaki etakawo paerani itzimaki, rooteentsi ipiye.

9 Ari ikanta-piintatyaa irika-paeni inkite-weri iweshita-ryaawentari jeekaen-tsiri, kañaaniri, ikanteeyini: “otzimi-motzimi eeroka

† 4:6 kiteshaa-nikitaki = cristal ‡ 4:7 antari ipireetari = becerro, toro, shirampari vaca

powaneenkawo.” Ikanta roñaaahan-takiro irika-paeni ipinkathata-piintakiri, ipasoonki-piintakiri,

¹⁰ imatanakiro eejatzi 24 antaripero-paeni rotziwerowa-shita-nakari jeekaen-tsiri, kañaaniri. Iweshiryaa-wenta-nakari, ramantheerii-motanakari ipanakiri ramantheeri pinkathari ijeekakira. Ari iñahaetzirori omaperotatyaa ipinkatha-ritzi irika jeekaen-tsiri, tema imataawitawo antaripero-paeni ipinkathari-wentantzi rirori. Ikantee-yanakirini:

¹¹ ¡Nowinkatharite! ¡Tajorentsi!

Rootaki kameethatatsi otzimi-motzimi eeroka powaneenkawo, ipinkatheetzimi, otzimi-motzimi pishintsinka.

Eeroka wetsika-yitakiro maawoeni, tema eeroka kowashiteen-chari otzimayite powetsikani.

5

Jankina-rentsi eejatzi Ipireetari

¹ Noñaatziiri irika jeekaen-tsiri jeeka-mento-tsiki, roteeyaki rakoperoki apaani jankina-rentsi. Kameetha apineetaka, 7 okaatzi rapiitee-takiro otsirekae-takiro eero rapinee-ryaan-teetawo.

² Noñaatzii apaani Ronampiri Tajorentsi tzimatsiri ishintsinka, shincheenkari iñaaawaetzi, ikantzi rojampitantzi: “¿Litaka ishinetee-takiri rotsireka-ryeero iroka jankina-rentsi, opoñaaashityaa rapinee-ryeero?”

³ Tekatsi materoni rapinee-ryeero iñaanatantyaawori. Tekatsi inkiteki, eejatzi tekatsi kepatsiki, ari okimitakari eejatzi sharinkaweniki, tekatsi apineeryeeroni iñaanatantyaawori.

4 Antawo niraanaka, tema tekatsi materoni rapinee-ryeero iñaanatantyaawori.

5 Ari ikantana apaani antariperori: “Aritaki piraaka. Pamini. Eenitatsi matzirori otzimi-motziri itajorenka, riitaki materoni otsireka-ryeero, rapinee-ryeero. Riitaki apaani charinitakariri Judá, iiteetziri ‘Manitzi.’ Riijatzi charinitakariri David. Riitaki ikowakahaetakiri imatero.”

6 Opoñaa-shitaka noñaaki apaani ipireetari. Ikatziyaka niyankineki ojeekaki jeekamentotsi, rojatekakari inkite-weri-paeni, eejatzi antaripero-paeni. Kimiwitaka irika ipireetari aritaki rowamaa-witee-takari paerani. Eenitatsi okaatzi 7 ichee. Eenitatsi eejatzi 7 rooki. Riitakira oshiyakaa-wenta-chari 7 Tajorentsi, ikaatzi iñahaeteeri maawoeni kepatsiki.*

7 Ikanta ipireetari riyaata-shita-nakiri jeekaentsiri iwinkathari-mentoki, raapaakiro jankinarentsi roteeyakiro rakoperoki.

8 Tema maawoeni irika 4 inkite-weri eejatzi antaripero-paeni, rotziwerowa-shita-nakari ipireetari, ipinkathata-nakiri. Tzimayitatsi iwiyompiri-mento-paeni. Tzimayitatsi iyajankapatharite itaayitakiri rowetsika-ñakita-shitakiro ooro, rowayitakiro janta. Tema iroka kajankapathari rootaki oshiyakaa-wenta-chari ramana-piintani ikaatzi rashiyitaari Tajorentsi.†

9 Ari romampahae-tanakawo owakirari mampaantsi, romampaa-kotari ipireetari, ikantzi: Eeroka riiperori, ishinetee-tzimi poteeyiro jankinarentsi, eeroka otsireka-ryeeroni,

* 5:6 8, 9, 13 ipireetari = cordero † 5:8 rashiyitaari Tajorentsi = kiteshireri

Eeroka apaatakirori pira ratsipeta-kahae-takimi,
pipinako-wenteeri atziri-paeni rashitan-
taariri Tajorentsi.

Aripaete rashiyitaari Tajorentsi ikaatzi
sheninkata-waka-yitachari jempe-rika-
paeni, ikaatzi kemathata-wakaawori iñaani
jempe-rika-paeni, ikaatzi nampiyitawori
jempe-rika janta, ikaatzi ipinkathari-
wentee-tziri jempe-rika-paeni.

¹⁰ Eeroka kantakaawori ikimitan-taariri Ompera-
tajorentsitaa-rewo, ipinkathari-wentziri
Tajorentsi.

Riiyitakira pinkathari-wenteerini jaawiki-jatzi-
paeni.

¹¹ Opoña-shitaka noñaaki osheki Ronampiripaeni
Tajorentsi piyowenta-paakawori jeeka-mentotsi,
jempe ijeekaki inkite-weri-paeni eejatzi
antaripero-paeni. Ari ipiyo-perotee-yapaakani
osheki, oshekini Ronampiripaeni Tajorentsi.

¹² Ikanteeyini:

Irika ipira ratsipeta-kaawitee-takari, riitakira
riiperota-tsini otzimi-motan-tyaariri
itajorenka, rashaahawo, riyotani,
ishintsinka, ipinkathanka, rowaneenkawo,
eejatzi iweshiryaa-wentanka.‡

¹³ Nokematzii romampahae-yanakani
maawoeni jeekantawori inkite, kepatsi, inkaari,
sharinkaweni. Ikanteeyini:

Irika jeekaetsiri jeeka-mento-tsiki, itsipatakari
ipireetari,
aweshiryaawentyaari irika, pinkathataa-rewo
irika, otzimi-motziri rowaneenkawo,

‡ 5:12 ipira = Cordero

ipinkathari-wentantzi, ashi rowaero.

¹⁴ Riitakira inkite-weri-paeni apiipiintzirori ikantzi, “Kyaariwé.” Riima antaripero-paeni rotziwerowashiteeyakarini ipinkathatee-yirini irika kanteetaa-chani.

6

Itsireka-ryeetakiro

¹ Okanta noñaaayiri Ipireetari itsireka-ryaanakiro etanakawori rotsirekae-takiro. Ari ishinchee-nkatanaki iñaaawaetanaki apaani inkite-weri kaatatsiri 4, okimiwitakawo ookatha-rentsi, ikantzi: “¡Pipoki!”*

² Naminaki, noñaatziiri ishiyapaaka apaani kitamaari ikyaakoetari, eenitatsi kyaakota-kariri roteeyakiro iwyaani. Ramantheetee-tawakiri, jataki rowayirityaa, ithonkante.†

³ Ikanta Ipireetari itsireka-ryaanakiro otsipa, apiteta-tsiri. Ari iñaaawaetanaki itsipa inkite-weri kaatatsiri 4, ikantzi: “¡Pipoki!”

⁴ Ari ishiya-paaka itsipa ikyaakoetari kityonkari, iipaetawakiri antawo owathamentotsi kyaakota-kariri. Riitaki rowaetaki roka-kaeri atziri-paeni ijeeki kameetha kepatsiki. Roojatzi opoñaan-tanakari rowamaa-wakayita.

⁵ Ikanta Ipireetari itsireka-ryaakiro otsipa, mawatatsiri. Ari iñaaawaetanaki itsipa inkite-weri, ikantzi: “¡Pipoki!” Ari naminaki, noñaatziiri ishiyapaaka itsipa ikyaakoetari chenkari, roteeya-kiro itena-mento kyaakota-kariri.

* **6:1** Ipireetari = Cordero † **6:2** ikyaakoetari = caballo

6 Nokematzii ñaawaeta-neentsiri ikatziyee-yakanira inkite-weri, ikanteetzi: “Pipimantayite eepichokiini piwankiri, pipinatakaa-perotyaawo, tema tee otzima-perotzi. Aritaki paaki osheki koriki apaani kitejeri, roojatzi iñahaetan-takyaawori antawo tashetsi. Roo kanteencha eero powaariperotzitawo pankirentsi jempe raayiteetziro imiriteetziri, jempe raayitee-tziro eejatzi yeenkantsi.”‡

7 Ikanta Ipireetari itsireka-ryaakiro otsipa. Ari iñawaetanaki itsipa inkite-weri, ikantzi: “¡Pipoki!”

8 Ari naminaki, noñaatziiri ishiya-paaka itsipa ikyaakoetari kiteriri, iiteetziri “Kaamanitaantsi” kyaakota-kariri. Ari itsipatakari iiteetziri “Sharinkaweni.” Irika iiteetziri “Kaamanitaantsi” ishinetee-takiri rowamaayite osheki jaawiki-jatzi-paeni. Eeniyitatsi rowamaa-kaantakiri rowathan-teetyaari ojataa-mentotsi, eeniyitatsi aayiteri itashe, itsipa aayitakiri mantsiya-rentsi, itsipa ratsika-yiteri katsimari piratsi.§

9 Ikanta Ipireetari itsireka-ryaakiro otsipa. Noñaatzii oponkitziki taamentotsi ishire-paeni ikaatzi rowamaa-wentee-takiri ikyaaryootzi ikenkithata-koteero iñaani Tajorentsi.

10 Riitaki kaemayita-neentsi shintsiini, ikanteeyini: “Nowinkathari-perote, Tajorentsi, Kyaarperori. ¿Jempe-paetema okaate poyaawentyaa okantyyaa pipiyako-wentan-

‡ 6:6 Rootaki ikantee-takiri jaka: “Pipimante apamotoki-roeni opane trigo okaate opinatyya apaani koriki denario. Pipimante mawamotoki-paeni opane cebada okaate opinatyya apaani koriki denario.” § 6:8 eeniyitatsi = 1/4

teenari, powajankitaa-yiteeri jaawiki-jatzi-paeni?”

11 Ikanta iipaetakiri kitamaari kithaarentsi ikithaatyaa, ikantziri: “Piyaata-kaero pimakoryaawaki roojatzi rareetan-takyaari pirentzi-paeni pitsipatakari pantawaetaki. Tema otzimatyee rowamaeteri rirori-paeni roshiya-koteemiro eeroka-paeni.”

12 Noñaatziiri Ipireetari itsireka-ryaakiro otsipa, yotapaaka apaani ithonkan-tyaawori. Ari omapoka-nakari antawo omoyeka. Tsiwaki-matanaki ooryaa, tsirenikaakitanaki. Kityonkatanaki kashiri roshiya-nakawo iraantsi.*

13 Ari ipariyayitapaaki ompokiro, ikimiwita-nakawo opariyayitzi irakakiri chochoki oteka-kitziro antawo tampyaa.†

14 Tee okoñaatanee inkite, okimita-nakawo apineeta-hanki antawo tsipana. Tee iñahaetaneero ochempi-paeni thonkanaka otaanka-yitanaki eejatzi othampishi-paeni.

15 Omaneeya-nakani atziri-paeni impeeta-mooki. Ari ikaatzi romanee-yanakani maawoeni, pinkathari-paeni, riiperori-paeni, reewari-paeni owayiri-paeni, ashaahantaniri-paeni, shintsiri-paeni, omperataa-rewo-paeni, jeekashi-waetaniri-paeni, maawoeni.

16 Irika-paeni omanayita-noonchari ikaema-kaemata-nakiro ochempi, mapipaeni, ikantzi: “Patsinakae-yinani. Pomanina eero noñaaantawo jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki. Pomanina

* **6:12** tsirenikaakitanaki = oshiyaka meremawota-tsiri kithaarentsi † **6:13** chochoki = higuera, higo

eero noñaantari iyatsimanka Ipireetari.

¹⁷ Tema monkaa-paeteta-paaka iyatsimanka. ¿Eenitatsima amaweteeroni?”

7

144,000 ikentakoetziri ipankaki

¹ Okanta okaatapaaki iroka, noñaaki ikatziyayita 4 ronampiripani Tajorentsi jempe-rika owatzichentetapaa kepatsi. Riitaki otzikayitakirori antawo tampyaa. Rootaki kaari iñeetantawo otamakaata-kaero inkaari, tee iñahaetziro eejatzi owaha-pana-yitero oshi inchato.

² Ikanta noñaaki eejatzi itsipa Ronampiri Tajorentsi itonkaa-paaki ishitowapintzira ooryaa. Riitaki amakirori ikentako-mento Tajorentsi, Kañaaniri. Icherapaaki iñaanata-paakiri 4 ronampiri Tajorentsi. Tema irika-paeni 4 ronampiri Tajorentsi, otzimi-motziri ishintsinka, ishineteet-takiri rowaariperotero kepatsi eejatzi inkaari.

³ Ikantapaakiri: “Paata powaariperotziro kepatsi, inkaari, inchato-paeni, nopothotawakiriita nokentako-tawakiriita ipankaki rompera-yitaari Tajorentsi.”

⁴ Nokematzii apaani kenkitha-waeta-kotanakiriri ikaatzi ikentakoe-takiri ipankaki. Ikaateeyini 144,000. Riyyitaki kaatatsiri 12 rinashi-yitaa icharini-yitari Israel.

⁵ Ikontakoyite-takiri ipankaki 12,000 icharini-paeni Judá, 12,000 icharini-paeni Rubén, 12,000 icharini-paeni Gad,

⁶ 12,000 icharini-paeni Aser, 12,000 icharini-paeni Neftalí, 12,000 icharini-paeni Manasés,

⁷ 12,000 icharini-paeni Simeón, 12,000 icharini-paeni Leví, 12,000 icharini-paeni Isacar,

⁸ 12,000 icharini-paeni Zabulón, 12,000 icharini-paeni José, 12,000 icharini-paeni Benjamín.

Kitamaa-yiteen-tsiri ikithaa-yitaka

⁹ Okanta okaatapaaki iroka, noñaatzii ipiyotee-yakani atziri-paeni. Tema osheki-pero ikateeyakini, tekachaa-jeeni materoni riyoteri jempe-rika ikaateeyini. Riyyitakira poñaa-yiteen-chari jempe ipinkathari-wentzi-teekari jempe-rika-paeni, sheninkata-wakaa-chari jempe-rika-paeni, nampitzi-yiwitawori jempe-rika-paeni, kemathata-wakaawori iñaani jempe-rika-paeni. Irika atziri-paeni, riitaki katziyi-motakariri jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki eejatzi Ipireetari, kitamaayitaki ikithaa-yitaka. Roteeya-yitaki kompiroshitonki.*

¹⁰ Thaamentee-yakani, ikaemaeyini ikantzi: Riitakira Tajorentsi owawijaa-kotan-tatsiri, riitakira jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki, itsipatakari Ipireetari.

¹¹ Ikanta rotziwerowae-yanakani tapotheetikirori pinkathari-mentotsi. Irika ikaatee-yakini: Ronampiripaeni Tajorentsi, antaripero-paeni eejatzi inkite-weri-paeni kaatatsiri 4. Iweshiryaa-wenta-nakari Tajorentsi,

¹² ikanteeyini:

“¡Kyaariwé! Ithaamenteeyanakarini rirori, otzimitoziri rowaneenkawo, yotaniri irika,

* 7:9 Ipireetari = Cordero

pasoonkitaarewo irika, pinkathataa-rewo irika,
eenitatsi itajorenka eejatzi ishintsinka.

Ashi rowaero aweshiryaa-wentee-yaari
Tajorentsi. Kyaariwé.”

¹³ Ikanta iñaanata-nakina apaani antaripero,
ikantzi rojampitana: “¿litaka irika-paeni
kitamaa-theeteen-tsiri ikithaataka? ¿Jempema
ikinapaakika?”

¹⁴ Ari nokanta-nakiri naaka: “taanitya,
piyotziro eeroka nowinkatharite.” opoñaashita
ikantanakina rirori: “Riiyitakira ñaayita-kirori
‘Antawo Kemaatsi-waetaantsi.’ Okimiwitakawo
ikewayitan-takyaawomi iithaari rira Ipireetari,
rootaki kitamaa-pero-mawota-kaerori.

¹⁵ Rootaki rotsinampaan-taawori irika-paeni
ikatziyi-motaari Tajorentsi ijeeka-mentoki. Ashi
rowaero kitejeriki eejatzi tsireniriki rantawae-
teeniri itajorentsi-pankoteki. Irika jeekaen-tsiri
iwinkathari-mentoki, ikimitawo riimi katziya-
thaanteteen-chani, raampiyeeri irika-paeni.

¹⁶ Eero itashe-neenta-waetee, eero imiri-
neenta-waetee, eero ikemaatsi-waetaari ooryaa,
eero ratsipeta-waetaawo majawirentsi.

¹⁷ tema irika Ipireetari, tsipata-kariri
jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki, riitakira
aminakowentee-rini, ikimita-kaanteeri
raminakowenteetziri ipireetari, riitaki
aayiteerini rirakaeri nijaa añakaan-tatsiri. Tema
Tajorentsi oshekyaaiki-peroteerini, riraawae-
yitakaha.”

8

Kaatapaen-tsiri 7 itsirekae-takiro

¹ Ikanta Ipireetari, itsireka-ryaakiro otsipa kaatapaen-tsiri 7 itsirekae-takiro. Ojamani imaeriteeta-paentzi inkiteki, tekatsi apaani ñaawaeta-tsini.*

² Ikanta noñakiri 7 ronampiri Tajorentsi itsipata-piintakari Tajorentsi. Iipaetakiri tziwoomentotsi.

³ Ikanta ipokapaaki itsipa ronampiri Tajorentsi, ikatziyi-mota-paakawo taamentotsi, roteeya-nakitakiro rowetsikae-tziri ooro. Irika ronampiri Tajorentsi, iipaetawakiri osheki kajanka-ri itaantyaawo roteeya-nakitakiri. Ari otsipataanakawo ramanani atziri-paeni rashiyitaari Tajorentsi, okimiwitaka opiyotakyaami taamento-tsiki.†

⁴ Okanta otaanaka kajanka-ri janta roteeyanakitakiri ronampiri Tajorentsi, katziyee-nkatanaka oyachaarinka otsipae-nkata-nakawo ramanani rashiyitaari Tajorentsi, osheki inimotakiri.

⁵ Ikanta irika ronampiri Tajorentsi oteeyanakitakiro itaamento, raaki omaamari-menkite taamentotsi, rotetakiri roteeyanakitakirira. Rookakiro kepatsiki. Ari omapokanakari kamenee-nkata-neentsiri, antawo ookathanaka, antawo omoyekanaka eejatzi.

Tziwoomentotsi-paeni

* **8:1** ipireetari = Cordero; ojamani imaeritetapaentzi = 1/2 hora.

† **8:3** rashiyitaari Tajorentsi = kiteshireri-paeni

6 Wetsikae-yanakani 7 ronampiri Tajorentsi itziwooteeyini.

7 Ari retanakawo apaani Ronampiri Tajorentsi itziwootanaki, omapoka-shita-paaka ookathatanaka, oparyaa-paaki kepatsiki jiriniki otsipataanakawo iraantsi. Otaapaakiro kepatsi. Rooteentsi othonkyaami kashetani kepatsi otayaa inchato-paeni, eejatzi inchashi-paeni.‡§

8 Ikanta itziwootanaki itsipa ronampiri Tajorentsi, omapoka-shitanaka otonkanaki oshiyakawori antawo-paeni ochempi, shitowanaki paamari ookapaaka inkaareki. Rooteetsi othonkyaami kashetani kepatsi jempe otzimayitzi nijaa eejatzi inkaari-paeni oshiyanakawo iraantsi.

9 Rooteentsi ithonkyaami ikamayitemi kashetani ikaatzi jeekayitan-tawori inkaari, eejatzi rooteentsi othonkyaami kashetani antawo amaatako-mentotsi-paeni.

10 Ikanta itziwootanaki itsipa ronampiri tajorentsi, omapoka-shitanaka iparyaapaaki ompokiro, paamatapaaki roojatzi jempe ojeekayitzi nijaa, rooteentsi othonkyaami kashetani antawaani, eejatzi jempe ikaapiinteetzi nijaa.

11 Irika ompokiro paryaapaen-tsiri kepatsiki iiteetziri “Kepishiri.” Tema ikepishaatakapaakiro maawoeni nijaa jempe oparyaa-yitapaaki ipomeki. Rooteentsi othonkyaami kashetani

‡ 8:7 ookathatanaka = oparyaa-paaki paamari § 8:7 rooteetsi othonkyaami kashetani = 1/3

kepatsi ikamayitemi atziri opiyakiri rirakirowa nijaa.

¹² Ikanta itziwootanaki itsipa Ronampiri Tajorentsi, omapoka-shitanaka itsireni-tanaki ooryaa, rooteentsi othonkyaami kashetani tee ooryaane. Ari ikimita-nakari kashiri eejatzi ompokiro, tee roorentanaa tsireniriki.

¹³ Nokematzii poemata-paentsiri ikinapaaki inkiteki, noñaatziiri pakitha, ikantapaaki rateki: “¡Aapa, aapa, aapa, ashironmatsiterini ikaate nampitee-yaawoni kepatsiki, riitaki atsipetyaawoni yotapaen-chari itziwootawae mawa Ronampiripaeni Tajorentsi!”

9

¹ Ikanta itziwootanaki itsipa ronampiri Tajorentsi. Noñaatzii iparyaapaaki oshiyakariri ompokiro jaka kepatsiki. Riitakira ikowakae-takiri rashita-ryeero omoo inthomoeki-perotatsiri.

² Ikanta rashita-ryaakiro, ari oshitowaen-katanaki kachaari, okimitanakyaawo okantahanki antawo ootaantsi. Opamankanakiri ooryaa eejatzi tampyaaenka.

³ Ari ishitowa-nakiri kachaariki osheki tsinawo-niro, ikimita-paakyaari ikentantzi kitoniro.

⁴ Tee ishinetee-tziri rowaariperotero pankirentsi, inchashi-paeni, inchato-paeni. Apatziro ikentayita-paakiri atziri-paeni kaari ikentako-panka-yitzi Tajorentsi.

⁵ Irika-paeni tsinawo-niro, tee ishinetee-tziri rowamayiri atziri-paeni ikentayitakiri. Apatziro ikemaatsita-kaa-shiyitakari ikaatzi 5 kashiri.

Antawo ikatsitzi-motakiri, kimiwaetaki iyatsinka kitoniro.

⁶ Oshekira ikemaatsi-waetyaa atziri-paeni, ikowawityaa ikama-pithateri, eero omatzi-maeta.

⁷ Irika-paeni tsinawo-niro ikimita-kotakari ikyaakoetari iñaanta-kaetari rowayirityaa, ramanthee-yitakari ooro. Atziripoo-teeyakini.*

⁸ Jantha-petee-shiri iishi, roowaetaki oeshi tsinani. Antawo-paeni raeki roowaetaki raeki manitzi.

⁹ Okimiwitaka ikithaata-tyeeyawomi eshirotakiri ichopineeki. Antawo ipoematanaki rahaeya-nakini, ariwaetaki opoematzi ishiyakotan-teetari inoshika-yitziri ikyaakoetari aririka riyaaayite rowayirita-wakaetyaa.

¹⁰ Ikimitakari kitoniro-paeni otzimayitzi ithoyeni ipatzishi-thaki. Ikaatzi 5 kashiri ojamanitzi awijantyaari iyepiyanka.

¹¹ Irika reewaritakari tsinawo-niro, ronampiri Tajorentsi naawita, riitakira pinkathari-wentantatsiri janta inthomoeki-perotzi omoo. Iiteetziri “Thonkan-taniri.” Iñaaniki Heber-paeni, iiteetziri “Abadón.” Iñaaniki wirakocha, iiteetziri “Apolión.”†

¹² Arira oweyaari etanakawori ratekaetzi “¡aapa!” Roo kanteencha eenirowa iyota omonkaatyaa apite ikanteete “¡aapa!”.

¹³ Ikanta itziwootanaki itsipa ronampiri Tajorentsi, eeniro iyotapaaka itziwootawae apaani Ronampiri Tajorentsi roojatzi imonkaatan-tyaari 7 Ronampiripaeni Tajorentsi.

* **9:7** ikyaakoetari = caballo † **9:11** iñaani wirakocha = griego

Nokematzii ñaawaeta-neentsiri onampinaki taamentotsi monteta-kariri Tajorentsi.

14 Iñaanata-paakiri ronampiri Tajorentsi tziwootaneen-tsiri, ikantziri: “Poojoryaa-koteri 4 ronampiri Tajorentsi kimitakawori oojotatyeerimi nijaa Antawaani.”

15 Roojoryaa-koetakiri ronampiri Tajorentsi ayimatakiri rowamaante. Rooteentsi ithonkirimini rowamayiri atziri nampiyitawori kashetani kepatsi. Rootaki roojoryaa-koetan-takariri ithonkante.‡

16 Eenitatsi osheki owayiri-paeni kyaakotakariri ipireetari. Ikantee-takina, ikaateeyini 200,000,000 owayiri-paeni.

17 Ikanta noñaa-kiri ikoñaa-perotanaki irika owayiri-paeni noñashiretakiri, ikithaayitakawo eshiro-takiri ichopineeki. Eenitatsi poreka-theeteen-tsiri ikimitakawo paamari, itsipa kityonkae-ronka-theeteen-tsiri, itsipa kiteritheeteen-tsiri. Irika-paeni ikyaakoetari, ariwaetaki iito manitzi. Oshitowanaki ipaanteki paamari, kachaari, kiteri-moetotanaki kachaari, osheki oshitzinka.

18 Iroka okaatzi shitowa-neentsiri ipaanteki, rooteentsi othonkirimini owamayiri atziri nampiyitawori kashetani kepatsi.

19 Tema ipaanteki ikyaakoetari otzimayitzi ishintsinka. Tema kantacha ratsikan-tantyaawo eejatzi ipatzishithaki, ikimiwitakari maanki.

20 Roo kanteencha, teera rookiro ikaaripero-yitzi atziri-paeni kaari rowamahaete. Eekiro

‡ 9:15 Rooteentsi ithonkirimini rowamayiri atziri nampiyitawori kashetani kepatsi = 1/3 atziri-paeni tzimatsiri kepatsiki

riyaata-kaatziiro ipinkatha-yitanakiri peyari-paeni, ipinkathatziri oshiyakaa-wontsi rowetsikae-tziri ooro, koriki, eshiro, mapi, incha-kota, riiyitaki itajorentsi-nirote, teemaeta iñaanta-nitzi, tee ikema-nitzi, tee ranashita-nitzi. §

²¹ Teera rookiro rowamaan-tayitzi, ikijaminthatantzi, imayempitzi, ikoshiyitzi.

10

Ronampiri Tajorentsi oteeyakirori oryaani ojankina-rentsi

¹ Ikanta noñaaki ishaawi-nkaeya-paaki itsipa ronampiri Tajorentsi, ikinanta-paakawo menkori, kimiwitaka irika roomi ikithaata-kyaami menkori. Kimiwitaka riimi oye ramantheetakya iitoki. Shipakiryayita ipooki, ariwaetaki ooryaa. Kimitaka omoreka-tyeemi ipori-paeni.

² Roteeyakiro oryaani jankina-rentsi panaryeen-chari. Ikanta rayiitzi-mata-paakira, raatzikan-tapaakawo iitzi-peroki inkaariki, rooma rampate raatzikan-tapaakawo kepatsiki.

³ Ikaemapaaki, riiwaetaki ikaemi manitzi. Omapoka-shitanaka ookathatanaka, 7 okaatzi apiitanakiro ookathata.

⁴ Okanta okaatapaaki 7 ookathataka, ari nokowawita nojankinateromi nokemakiri iñaawaetakiri ookatha-rentsiki. Nokematzii iñaanata-nakina apaani inkite-jatzi, ikantana: “Eero pojankinatziro pikemakiri ookatha-rentsiki.”

§ 9:20 eshiro = bronze

5 Ikanta iñawaetanaki noñakiri ronampiri Tajorentsi aatzika-paakirori inkaari eejatzi kepatsi. Itzinaa-wakota-naka rakoperori,

6 rootaki riyoetan-tyaari tee itheeya. Ikan-tanaki: “Riitaki Tajorentsi yotzirori omapero-tatyaa nokamantemi, riitaki Kañaaniri, wetsika-kirori inkite, kepatsi, inkaari, maawoeni ikaatzi tzimantawori. Teera ojamanitapae,

7 rooteentsi itziwoote oweyaantawori ronampiri Tajorentsi, arira omonkaa-paetetyaari okaatzi ikantakiriri Tajorentsi Kamantantaniri-paeni ikamantantero kaari riyotako-witeeta paerani.”

8 Nokematzii rapiita-nakiro iñaanatana inkite-jatzi, ikantana: “Piyaata-shiteri ronampiri Tajorentsi katziyeen-chari inkaariki eejatzi kepatsiki, payiro eeroka jankina-rentsi panaryeen-chari roteeyakiri.”

9 Ari nokantakiro. Niyaata-shita-nakiri ronampiri Tajorentsi, nokowa-kota-paakiri, nokantziri: “Pipinawo jankina-rentsi.” Ari ikantanakina rirori: “Iroka, poyaawo. Osheki owochanka, ari-waetaki pitsi aririka powakyaawo, rooma aririka piniyakiro, ari okepushikapakimi pimotziki.”

10 Ari nokantakiro, naakiro, nowakawo. Ari okantaka, pochawitaki ariwaetaki pitsi, roo kanteencha osheki oepishika-nakina nomotziki.

11 Ari ikantanakina ronampiri Tajorentsi: “Pikamantanteero okaate awijimo-yiterini ikaatzi nampiyitawori jempe-rika-paeni janta, ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni, kemathata-wakaawori iñaanii jempe-rika-paeni. Pikaman-tayiteeri eejatzi pinkathari-

paeni.”

11

Apite kenkithata-kowentan-taniri

¹ Ikanta iipaetakina kotzitsi, nomonkaa-mento iroka. Ikanteetakina: “Piyaate pimonkaatero tajorentsi-panko, eejatzi taapokimentotsi. Piyoteri eejatzi jempe ikaatzi piyoteen-chari janta ipinkathatantzi.

² Eero pimonkaatziro jantakiroki tajorentsi-panko. Rootaki ishinetee-takiniriri itsipa-jatzi atziri-paeni, arira ipiyotee-yaani koshekan-taniri janta tajorentsiki nampitsi. Ari rawijeri ikaate 42 kashiri ojamanite.*

³ Aripaetera, notyaante apite kenkithata-kotenari, riitakira kenkithata-paakironi awijayita-tsini, okaate 1260 kitejeri ikenkithata-kotena. Ikimita-kotyaari ikanta ikithaayita owashireta-kotariri kaminkari.”†

⁴ Irika apite kenkithata-kotan-taniri, riitaki roshiya-kaawentee-takiri paerani apite inchato, riijatzi roshiya-kaawentee-takiri apite rootamento Tajorentsi pinkathari-wentziriri kepatsijatzi-paeni.‡

⁵ Itzime-rika kowatsini ikoshekyaaari irika apite kenkithata-kaantaniri, ari oshitowanaki ipaanteki paamari, ithonkakiri kijaneentziriri. Ari ikantyaari maawoeni kowawita-chani ikoshekyaaari, ari ikamaki.

* **11:2** kashiri = 1260 kitejeri = awijaneentanaki mawa ojarentsi ojamanite † **11:3** ikithaayita owashireta-kotariri kaminkari = karenimawota-tsiri kithaarentsi ‡ **11:4** inchato = olivo

6 Irika kenkithata-kaantaniri otzimi-moteri ishintsinka. Ari ikantakaa-kyaawo rirori eero oparyahae inkani roojatzi imonkaantan-takyaawori ikenkithata-kaantzi. Ari imatakiro ipeyiro iraantsi nijaa-paeni. Ari omatakyaa otzimi oetarika pomeentsitzi-mowaetyaarini jaawiki-jatzi. Ari rapiipiintero okaatzi ikoyiri rirori.

7 Aririka okaatapaaki ikenkithataki, ari ishিতowa-nakiri mashireyantzi owantaniri ipoñaakyaawo omooki inthomoe-perota-tsiri, ikosheka-paakari apite kenkithata-kaantatsiri, roojatzi rowamaan-takyaariri.

8 Rookanakiri rowamaani awotsiki janta antawoeteki nampitsi, jempe ikenta-kotee-takiri paerani Iwinkatharite. Rootaki oshiyakaa-wentachari “Paamaarini” eejatzi “Apitantoni.”

9 Eero ishinetee-tziri ikiteeteri rowamaani, aririka awijanaki mawa kitejeri okaate ojamanite ramina-mintheeteri. Ithonkyaa iñeeri nampiyitawori jempe-rika-paeni, sheninkata-wakaa-chari jempe-rika-paeni, kemathata-wakaawori iñaani jempe-rika-paeni, ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni.

10 Antawo roemoshirenkyyaa kepatsi-jatzi-paeni, ipashita-wakae-yityaa oeta-rikapaeni. Ikimoshireyitee rowamahae-takirira apitekiro kenkithata-kaantaniri kemaatsita-kaayita-kariri kepatsi-jatzi-paeni.

11 Roo kanteencha, awijanaki otsipa mawa kitejeri, itajonkaeri Tajorentsi irika-paeni, añaaayitee. Ikanta ipiriintaa. Osheki ithaawae-yanakini iñeetakiri ipiriintaa.

¹² Ikemaetaki shintsiri ñaantsi inkiteki, ikantee-taki: “Pateete jaka jenoki.” Romapoka-shitanaka roenokan-tanaawo menkori. Tema iñaawaeri maa-woeni kijaneenta-waeta-kiriri.

¹³ Ari omoyeka-nakari antawo kepatsi, rooteentsi othonkiromi nampitsi, ikamayitaki ikaatzi 7000 atziri. Riima kaari kamatsini, ikantayitanaki: “Omaperotatyaa otzimi ishintsinka Tajorentsi jeekatsiri inkiteki.”§

¹⁴ Ari awijawitaka apite ikanteetaki “jaapa!” Roo kanteencha, rooteentsira iñeetero mawatatsini.

Oweyaantawori tziwootaantsi

¹⁵ Ikanta itziwootanaki oweyaantawori ronampiri Tajorentsi, ari ikaemae-tanaki inkiteki, ikan-teetzi:

Nimaeka ipinkathari-wentantee Awinkatharite kepatsi-kinta.

Ari ipinkathari-wentantee Jeepatzii-totaa-rewo, rotyaan-takiri Tajorentsi, ashii rowaero ipinkathari-wentantee.

¹⁶ Ari rotziwerowae-yanakani 24 antariperopaeni, iweshi-ryaawenta-nakari Tajorentsi,

¹⁷ ikanteeyini:

¡Tajorentsi! ¡Pinkathari! ¡Shintsi-perori!

Eerokataki nimaeka, pitzimita paerani, rooteentsi pipiye.

Osheki nopasoonkitemi, tema pimatakiro poñaaahan-tziro pishintsinka, pipinkathari-wentantzi.

¹⁸ Paerani osheki ikijaneentakimi atziri-paeni,

§ 11:13 rooteentsi othonkiromi nampitsi = jeemperika ojeekay-itzi 10 pankotsi, opookanaki apaani, ari okantakari maawoeni nampitsi.

rooma nimaeka, monkaata-paaka poñaaahan-
teeyaariri piyatsimanka,
powajankitahaeri kamayiteen-tsiri,
pithonkaeri owamaan-tayiteen-tsiri.
Aripaete pipinayiteeri Kamantantaniri-paeni
pomperatani eeroka,
ari pikimitahaeri maawoeni kiteshireri pashiyi-
tari, ikaatzi pinkatha-yiteemiri.
Maawoeni pipinayiteeri, petanakyaari antari-
paeni eejatzi iryaani-paeni, maawoeni.”*

¹⁹ Ikanta ashitaryaanaka itajorentsi-pankote
Tajorentsi janta inkiteki, koñaawaetanaki
tajorentsi-moko jempe rotetakoe-tziro jankinata-
kota-chari ikashiya-kahaetani. Antawo
ookathatanaka, omoyekanaka kepatsi,
paryapaaki antawo jiriniki.

12

Tsinani eejatzi noonki

¹ Okanta okoñaatanaki inkiteki aamparentsi.
Noñaatzii apaani tsinani, ariwaetaki ooryaa
okithaatakari, riitaki kashiri okatziyantaka.
Amantheeta-kotakari ikaatzi 12 ompokiro.

² Tema omotzitzatii iroka tsinani. Osheki
okaema-kaema-waetaki okemaatsita otzimaanite.

³ Ari okoñaatanaki inkiteki otsipa aamparentsi.
Noñaatzii apaani noonki, kityonkari. Eenitatsi 7
iito, eejatzi 10 ichee. Ramanthee-yitakiro iito.

⁴ Osheki ompokiro ratahan-takari ishitha,
rootaki imaterimi kashetani ijeekayitzira

* **11:18** pinkatha-yiteemiri: waerontsi

ompokiro, rowaryaakiri kepatsiki. Ikanta ipokaki noonki ojeekira tsinani, ikowaki royityaawo eenchaa-nikite aririka itzimapaaki.*

⁵ Okanta otzimaa-nitaki tsinani, shiramparyaa-niki irika. Riitaki jewatan-teeyaarini atziri-paeni reshiro-kotzite. Omapoka-shitaka rahaeta-nakiri ijeekaki Tajorentsi iwinkathari-mentoki.

⁶ Rooma tsinani, shiyanaka roori ochempimashiki. Ari rowetsika-kiniro Tajorentsi jempe onampityaawo, okaate 1260 kitejeri iipaetero owanawo janta.

⁷ Aripaete otzimaki owayiritaantsi inkiteki. Riitaki Miguel koshekan-teenchari itsipatakari Ronampiri tajorentsite. Riitaki ikoshekaka Noonki itsipayitakari rirori Ronampiri Tajorentsite.

⁸ Teemaeta otzima-perotzi ishintsinka irika Noonki eejatzi Ronampiri tajorentsite. Tee ishinetee-tziri ijeekawaete inkiteki.

⁹ Ari rowaryee-takiri Noonki itsipatee-takiri Ronampiri tajorentsite. Irika Noonki rowaryee-takiri, riitaki iiteetziri “Kamaari,” iita eejatzi “Yakatantaniri.” Riitaki kowatsiri ramatawiteri maawoeni atziri ikaatzi nampitawori kepatsiki.

¹⁰ Nokematzii cheraneentsiri inkiteki, ikantzi:
 Retateeta-nakawo ipinkathari-wentantzi
 Tajorentsi,
 retateeta-nakawo roñaaahan-tziro ishintsinka,
 rowawijaa-kotantee.
 Retateeta-nakawo eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo
 rotyaan-takiri.

* 12:4 roo imaterimi kashetani = 1/3

Tema rotziryaa-kiri thaweta-kota-piinta-kiriri aet-ziri “noyemijantzin-karite-paeni.”

Kitejeriki eejatzi tsireniriki ithaweta-kota-piintziri Atajorentsise.

¹¹ Tema irika-paeni iiteetziri “noyemijantzin-karite” rotsinampahaeri rirori Kamaari, tema ikamawenteeri Ipireetari, rapaatanakiro rira ikamaki.

Rootaki imatantaawori eejatzi rirori ikenkithateero ñaantsi, ikowaki rirori ikamawenteeri Jeepatzii-totaarewo.

¹² Rootaki pithaamentan-tyaari eeroka-paeni inkite-jatzi.

Ashironkamatsitemini eeroka-paeni kepatsijatzi, eejatzi nijaa-weri,

Tema kijanaka Kamaari rowaryee-takiri jempe pijeekawita,

Rootaki ikatsimatan-takari, tema riyotzi yotapaaka eepichokiini.”

¹³ Ikanta iñaakiro noonki rowariryee-takiri kepatsiki, retanakawo ikemaatsitakaawaetakawo tsinani tzimakiriri shiramparyaaniki.

¹⁴ Roo kanteencha, tzimanaki apite oshiwanki, roowaetaki ishiwanki pakitha. Rootaki aantanaari iyaatero ochempi-mashiki, ojeekapithateri inteena maanki. Ari awijanaki mawa ojarentsi ojeekawaete janta.†

¹⁵ Ikanta ipaapate-paeni maanki roemishitowanaki nijaa ipaanteki, kimiwaetanaka

† **12:14** Ari awijanaki mawa ojarentsi = apaani ojarentsi, ojarentsi-paeni ipoña kashetani ojarentsi

iniraani nijaa. Ikowawita rowiinkiro aririka oonka-kota-nakya.

¹⁶ Roo kanteencha, tankanaki kepatsi, oniyaata-wakiro nijaa, ari okanta awijakotan-takari tsi-nanira.

¹⁷ Ari opoñaanaka ikatsima-perotanaki noonki. Jataki rowayirityaari itsipa otomi-paeni iroka tsi-nani. Riyyitaki roshiya-kaawenteetzi kemijantakirori ikantakaantani Tajorentsi, oetziñaarikotanaawori ñaantsi ikenkithata-koetziri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

13

Apite mashireyantzi antami-weri

¹ Nokanta nokatziya-paaka inkaari-cheraaki. Noñaatzii ishitowanaki nijaaki apaani mashireyantzi owantaniri antami-weri. Eenitatsi okaatzi 10 ichee, eejatzi 7 iito. Ramantheeyitakiro ichee-paeni. Eenitatsi rojankinee-takiri iitoki, itheenka-tajorentsi-waeteetzi.

² Irika owantaniri ariwaetaki ikarinatzi manitzi. Rooma iitzi-paeni ariwaetaki maeni. Ariwaetaki ipaante manitzi. Riitaki oshinchaakiriri noonki, riiperori ipinkathari-wentan-tanaki irika owantaniri.

³ Okanta apaani iito irika owantaniri kimiwitaka rowamahae-takiro, roo kanteencha eejatzi añaaahae. Osheki ipampoyee-ya-nakirini jaawiki-jatzi-paeni, ikemijanta-nakiri.

⁴ Osheki ipinkathata-nakiri, riitaki rajahaawenta-nakari, ikanteeyini: “¿Eenitatsima monkaatyaarini irika owantaniri? ¿Eenitatsima otsinampaerini?” Ari ikimitee-takiriri eejatzi

noonki, rajahaa-wentee-tanakari, tema riitaki oshinchaha-kiriri irika owantaniri.

⁵ Ishineteetakiri iñaawaeta-piinte irika owantaniri, itheenka-tajorentsi-waetanaki. Riitaki ikowakahaetakiri ipinkatharite, ikaatzi 42 kashiri ipinkathari-wentante.

⁶ Osheki itheenka-tajorentsi-waetaki ipaeryaa-waeta-shitakari Tajorentsi, ipaeryaa-waeta-shitakawo tajorentsi-thaante, ipaeryaa-waeta-shitakari inkite-jatzi.

⁷ Riitaki owayirityaarini rashiyitari Tajorentsi, ikoyi rotsinampaeri. Riitaki ikowakahaetakiri ipinkathari-wenteeri ikaatzi sheninkata-wakaa-chari jempe-rika-paeni, nampiyitawori jempe-rika-paeni, kemathata-wakaawori iñaani jempe-rika-paeni, ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni.*

⁸ Osheki ipinkathata-nakiri jaawikiki-jatzi-paeni kaari jankinata-kota-chani jempe rojankinata-koyitaka riyoshiitee-takiri paerani rowetsikan-teeta-kawori kepatsi, ikaate rañaakahae-teeri, ikaatzi ikamawenteeri Ipireetari.†

⁹ Koyirori ikemathatero iroka, ikemijante:

¹⁰ Ikaate rominkyaawaeteeteri, ¡Imateroota!

Ikaate owamaantan-tyaawoni ojataa-mentotsi, ari ikimi-teeri paata rirori rowamaan-teetyaari ojataa-mentotsi.

Rootaki roejokirotan-tyaawori ikemijanteeri rashiyitari Tajorentsi.

* **13:7** rashiyitari Tajorentsi = kiteshireri † **13:8** Ipireetari = cordero

11 Nokanta noñaaki itsipa mashireyantzi antami-weri ishitowanaki kepatsiki. Eenitatsi apite ichee, ariwaetaki otapo-terempita ichee ipireetari. Riitaki ñaawaeta-paentsiri, roshiya-paakari noonki.

12 Irika antami-weri otzimi-motziri ishintsinka. Ipajawyaa-wakari etakawori owantaniri rowama-witee-takari iito, eejatzi añahae. Ishintsitakiri atziri-paeni ipinkathateeri etakawori owantaniri.

13 Tema roñaahan-tapaakiro kaari iñaapiinteetzi. Ithonka iñaayitakiri maawoeni atziri rowayitaki ookatha-rentsi.‡

14 Osheki jaawiki-jatzi-paeni ramatawitan-takari ishintsinka ipajawyaa-kiriri etakawori owantaniri rowama-witee-takari iitoki. Ishintsita-nakiri atziri-paeni rowetsiki roshiya-kaawo etakawori owantaniri.

15 Ikanta irika antami-weri, itajonkakiri oshiyakaa-wontsi, añaanaki. Ari iñaawaetanaki. Ithonkakiri rowamaakiri kaari pinkathaterini.

16 Ikentako-pankata-kaantakiri atziri-paeni, imatakiri itsipa-paeni rakoperoki. Ithonka ikenta-kota-kaantakiri atziri-paeni, antari-paeni, eenchee-riki-paeni, ashironkaenkari-paeni, ashaahantzinkari-paeni, omperatantzinkari-paeni, omperataa-rewo-paeni, maawoeni.

17 Riima kaari ikentako-pankatakoteetzi, tee ishinetee-tziri ramananta-waete, eejatzi ipimanta-waete. Rootaki okowa-perotan-tyaari ikentakoe-teniri iwaero owantaniri maawoeni atziri-paeni. Itzimayite itsipa ikentakoe-takiniri

‡ 13:13 rowayitaki ookatha-rentsi = paamari rowayitakiri inkitekinta

oshiyawitawori iwaero.

¹⁸ Apaani yotaniri, ari okantaki ikemathatero iroka oshiyakawori iwaero owantaniri. Tema iroka oshiyakawori iwaero, rootaki rojankineetziri “666.”

14

Romampaani kaatatsiri 144,000

¹ Nokanta napiitakiro naminanee, noñaatziiri Ipireetari ikatziya ochempiki Kijakowentoniki. Ari itsipayitakari kaatatsiri 144,000 kentakopankatako-yitakawori iwaero rirori, eejatzi rashi Ashitariri.*

² Nokematzii poemata-neentsiri inkiteki ariwaetaki oparyeenkaatzi nijaa, ariwaetaki shintsiri ookatha-rentsi, ariwaetaki ipiyompiwaeteetzi.

³ Rootakira owakira mampaantsi nokemakiri. Riitakira omampahae-yacharini kaateentsiri 144,000 ipinako-wenteeri Ipireetari. Itapothee-takari romampaa-wentari jeekaentsiri iwinkatharimentoki, ari ikatziyi-takari eejatzi 4 inkite-weri, eejatzi antaripero-paeni. Riitakira yoshiitacha romampahae-yakani irika-paeni, tekatsira itsipa materoni romampaeyaawo.

⁴ Irika-paeni kaateen-tsiri 144,000, kiteshireteeyakini, tee rantayi-tziro kaari kameethayitatsi imayempi-yitero tsinani. Riyyitaki oyaata-piintakiriri Ipireetari jempe-rika ikinayitzi. Riyyitakira retakari rashitaari Tajorentsi, riijatzi rashiyitakari Ipireetari.

* **14:1** Ipireetari = Cordero

5 Tee itheeya-waante-nita, tee otzimawaetzi iyaari-pero-shirenka oeta ithaweta-koeteriri ijeekira Tajorentsi.

Ikamantantakiri mawa ronampiri Tajorentsi

6 Ikanta noñaaki rahapaaki inkiteki itsipa ronampiri Tajorentsi, ikenkithata-kaapaakiri jaawiki-jatzi ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni, sheninkata-wakaa-chari jempe-rika-paeni, kemathata-wakaawori iñaani jempe-rika-paeni, nampiyitawori jempe-rika-paeni. Ikenkithata-kota-paakiniri kanteeta-chari Kameethari Ñaantsi.

7 Icheraa-perotatzii, ikantzi: “Pipinkathateri Tajorentsi. Pajahaa-wentee-yaari. Tema rooteentsi raminakoe-teero okaatzi ranteetakiri. Rootaki piweshiryaawentan-tyaariri wetsikakirori inkite, kepatsi, inkaari, eejatzi nijaa-paeni.”

8 Ikanta ipokapaaki itsipa ronampiri Tajorentsi, ishintsitapaaki ikaemapaaki, ikantzi: “Rapathakiro-ryeetakiro antawo nampitsi Kompitaari. Ithonkae-takiri atziri-paeni nampitan-tawori, oetziñaarikotawori imayempi-waetaki. Tema ikaema-shiryaaakiri itsipa-jatzi atziri-paeni roshiyakotyaari okaatzi rantayitakiri rirori. Okimiwitakawo roeshinkita-tyeerimi okanta imayempita-kaanta-kariri.”

9 Ikanta ipokapaaki itsipa ronampiri Tajorentsi, mawatatsiri, ikaemapaaki ikantzi: “Itzimi-rika pinkathata-kiriri owantaniri, pinkathata-kirori eejatzi roshiya-kaawo, itzimi-rika kentakopankatako-yitakawori iwaero, eejatzi rakoki,

10 riijatztakira ikija-neenta-yiteri Tajorentsi. Okimiteeyaawo roetaatyeerimi piyanta-tsiri. Antawo ikemaatsita-kaayitee-yaari itahaeri, ratsipetee-yaawo kachaari, kiteri-moetotatsiri, osheki oshitzinka. Ari iñaayiteeri maawoeni ronampiri Tajorentsi tajorentsiten-tsiri, ari iñeeri eejatzi Ipireetari.

11 Ashi rowaero ikemaatsitee-yaawo awijayiteentsiri, kitejeriki eejatzi tsireniriki, eero otsiwaka-neentzi eepichokiini. Ari kimatee-yaari ikaatzi pinkathata-kiriri owantaniri, pinkathata-kirori roshiya-kaawo, kenta-kota-kawori eejatzi iwaero.”

12 Rootaki roetziñaarikotan-tyaawori ramaweni-waenite rashiyitari Tajorentsi, imonkaata-piinteero ikantakaan-teetziri ikemijanteerira Jesús.†

13 Ikanta nokematzii iñaawaetanaki apaani inkite-jatzi, ikantzi: “Pojankinatero iroka: Aririka ikamayite ikaatzi rashitaari Awinkatharite, kimoshireyitee.” Ari okantanakiri Ishire tajorentsi, ikantzi: “Omatyaata, tema tee okowa-jaantyya nimaeka iñaashintsi-shireta-waeteeyaa, tema kameetha imakoryaa-waetzi, inintaa-waeta-paawo okaatzi rantawentakiri.”

Rowiikitee-teeri kepatsiki

14 Okanta okoñaata-paaki kitamaari menkori, noñaatziiri ijeekaki kimitakariri Itomi Atziri. Ramantheetakari ooro, roteeyaki thoyempyaa-nikiri kotsiraaniki.

† 14:12 rashiyitari Tajorentsi = kiteshireri

¹⁵ Ikanta ishitowanaki tajorentsi-pankoki itsipa ronampiri Tajorentsi, ikaema-kota-paakiri jeekaentsiri menkoriki, ikantziri: “Jampae-nkatakira pankirentsi, powiikitan-tyaawo piyotsiraanikite.”

¹⁶ Ikanta irika jeekaentsiri menkoriki, itotanta-kawo iyotsiraanikite, rowiitantaki kepatsiki.

¹⁷ Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi jeekantawori tajorentsi-panko janta jenokinta, shitowanaki rirori, roojatzi roteeyakiri thoyempyaa-nikiri kotsiraannki.

¹⁸ Ari ishitowanaki itsipa ronampiri Tajorentsi ipoñaanakawo taapookimento-tsiki. Riyaata-shita-nakiri ishinetee-takiri raminakowentero paamari. Ikaema-kota-nakiri itsipa oteeyakirori kotsiraaniki, ikantziri: “Picheka-yitero kithokiyiteen-tsiri kepatsiki, tema irakayitaki.”‡

¹⁹ Tema imatakiro ronampiri Tajorentsi, ichekakiro kithokiteen-tsiri kepatsiki, ipiyotakiro inchato-naaki, ikawirinkaetero. Roo oshiyakawentacha iroka jempe ikantyya Tajorentsi rowajankitahaeri kaari-pero-shireri-paeni.

²⁰ Imaetakiro maawoeni chochoki ikawirinkae-takiri othapiki nampitsi, shitowanaki iraantsi janta inchato-naki. Kimiwitaka ari opamankanakiro nampitsi. Iweyaakari ipaanteki ikyaakoetari ojaanaatanaki iraantsi. Jataki inteena oonkyaa.§

15

‡ 14:18 kithokiyiteen-tsiri = uva § 14:20 inteena = 1600 estadio, 300 kilómetro, rootaki oshiyakawori aririka anashite okaate 7 kitejeri

*Ronampiripaeni Tajorentsi amironi paata 7
owajankitaantsi*

¹ Nokanta noñaaki otsipa aamparentsi inkiteki. Roopero okantaka, ipampoyaawentee-tanakiro. Eenitatsi ikaatzi 7 ronampiri Tajorentsi. Riyyitaki tsipayita-kawori rowajankitaan-tayitaki. Tema okaatzi rantayitakiri ronampiri Tajorentsi, ari omonkaatari iñahaetziro iyatsimanka Tajorentsi.

² Ari noñaaki eejatzi apaani inkaari, okimiwitakawo ñaarontsi. Roo kanteencha morekatheetaki iroka inkaari. Ari ikatziyayitakari otsinampaa-kiriri mashireyantzi owantaniri eejatzi ikimita-kaawo. Roteeyayitakiro iwiyompi-mento ipawaeriri Tajorentsi. Riyyitaki kaari kentako-yityaawoni iwaero kowaenkari.

³ Rootaki romampahae-yarini irika-paeni romampaakari paerani iwaejatziteni Moisés. Iiteetziro “Romampaani Ipireetari,” okantzi: Nowinkatharite Tajorentsi, Shintsi-perori, Roopero okanta pantakiri, ipampoyeeyanakironi. Panta-piintakiro eeroka tampatzikari eejatzi kyaariperori.

Eeroka pinkathari-wenteeriri atziri-paeni.

⁴ ¿Eenitatsima kaari pinkathateemini, kaari aja-haawenteemini?

Apatziro eeroka pitajorentsitzi.

Ari ipokashi-yitemi maawoeni itsipa-jatzi, tema eeroka ipinkathateeri.

Tema poñaahan-takiro osheki okameethataki pantayitakiri.*

* 15:4 ajahaawenteemini: waerontsi

5 Okanta noñaaki inkiteki tajorentsi-panko, ashitaryaanaaka tajorentsi-naki-perori.

6 Ari ishitowa-nakiri 7 ronampiripaeni Tajorentsi owajankitaan-tatsini. Kita-maanikiyitaki iithaari, shipakiryaa-pero-taki owaneenkataka. Ithaantakiri rowetsikamashiteetziri ooro

7 Ikanta apaani inkite-weri kaatatsiri 4, ipayitawakiri ronampiripaeni Tajorents apaani pajo. Kimiwitaka janta pajoki, ari ojaa-kyaami iyatsimanka Tajorentsi, ashi oyirori ikañaantee.

8 Kachaaryeenkataki tajorentsi-panko, okantakaakawo rowaneenkawo Tajorentsi eejatzi itajorenka. Tekatsi mateeroni ikyee tajorentsi-pankoki roojatzi okaatan-tapaa-kyaari rowajankitaantaki ronampiri Tajorentsi.

16

Pajonaki-paeni jaayitaka katsiman-kantsi

1 Nokematzii tajorentsi-pankoki, ñaanata-nakiriri 7 ronampiripaeni Tajorentsi, ikantziri: “Piyaate pijakotero kepishaari okaatzi jaayiteen-chari 7 pajoki kimitakawori iyatsimanka Tajorentsi.”

2 Arira retanakawo apaani ronampiri Tajorentsi ijakotakiro kepishaari jaayiteen-chari iwajoniki. Ari omapoka-shita-nakari antawo ipathaa-waetanaki ikaatzi kenta-kotakawori iwaero mashireyantzi owantaniri, ikaatzi pinkathata-kirori roshiya-kaawo.

3 Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi ijakotakiro inkaari-mashiki jaayiteen-chari iwajoniki. Oshiyanakawo iraantsi inkaari, ithonkaka ikamaki jeekantawori.

⁴ Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi ijakotakiro nijaa-mashiki, oyaapyaaki nijaateni-mashi jaayiteen-chari iwajoniki. Opeyanakawo iraantsi nijaa-paeni.

⁵ Nokematzii iñaawaetanaki ronampiri Tajorentsi rowaetakiri raminako-wenteri nijaa-weri, ikan-tanaki:

Tajorentsi, kañaaniri, rañiitaka paerani,
tampatzika-shireri eeroka,
tema eeroka amina-koteeroni kameetha iroka-
paeni.

⁶ Tema ikaatzi owamaayita-kiriri pashiy-
itari, ikaatzi apaatakaakiriri rira
Kamantantaniri-paeni rowamaa-yitakiri,
riiyitaki nimaeka miriyiteeroni iroka iraantsi.

Tema rootaki ikowakiri.

⁷ Okanta nokemaki iñaawaetanaki irika-paeni
jeekatsiri taapookimento-tsiki, ikantee-yanakini:
¡Ariwé! Nowinkatharite Tajorentsi, okaatzi
pikowakiri panteri tampatzikayitaki.
Kyaariperori iroka.

⁸ Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi, ijakotakiro ooryaaki jaayiteen-chari iwajoniki. Romapoka-shitanaka ooryaa itaanakiri atziri-paeni.

⁹ Tema antawo itakiri atziri-paeni ooryaa,
rootaki opoñaan-tanakari itheenka-tajorentsi-
waetanaki, ipaeryaa-shiwaeta-nakari Tajorentsi,
ashitawori ishintsinka, owajankitaan-tatsiri.
Tee imateeyaa ipiya-shire-yitee ipinkathateeri
Tajorentsi.

¹⁰ Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi,
ijakotakiro jempe ipinkathari-wentantzi

owantaniri jaayiteen-chari iwajoniki. Antawo otsirenikaakitanaki. Antawo rashironkaayitaka atziri-paeni janta, ratsika-waetakiro inene ikemaatsi-waetaka.

¹¹ Ari itheenka-tajorentsi-waetanaki, ikijima-waeta-nakiri Inkite-jatzi Tajorentsi, tema osheki ikemaatsi-waetaka, osheki ipathaa-waetaki. Roo kanteencha tee rooki-maetyaawo iyaari-peronka.

¹² Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi, ijakotakiro Antawaa-ki nijaa jaayiteen-chari iwajoniki. Omapoka-shitanaka opiryaatanaki. Aritaki imatakyaa imontyaa-yitapaaki pinkathari-yitatsiri jempe ishitowapiintzi ooryaa, rowayirityaa.

¹³ Ikanta ishitowanaki peyari ipaanteki noonki. Ishitowanaki eejatzi peyari ipaanteki owantaniri, ari okimitakari ipaanteki theeri kamantantaniri, ishitowanaki peyari. Ikaatzi peyari shitowayitapaen-tsiri, ariwaetaki mashero,

¹⁴ Aritaki imatakiro rantayitero kaari iñaapintetzi. Ithonka riyaaata-shiyitakiri ikaatzi pinkathari-yitatsiri kepatsiki. Iñaanta-kaayitakari rowayirita-kaeyaari, ipiyi-materika Tajorentsi Shintsi-perori.

¹⁵ (Pamini, noshiya-paeyaari koshintzi aririka nopiyakiri. Kimoshireyitee aamawentee-nani, kimitakariri oyirori okaakiini iithaari intsipaete ikithaata-nakyaawo, eero ishiyamerekitantana, rowaañee-tapaakiririka.)

¹⁶ Ikanta irika-paeni peyari, ipiyoyitakiri pinkathari-paeni Owayiriitoniki. Iñaani Heberpaeni, ikantee-tziro “Armagedón.”

¹⁷ Ikanta iweyaanta-paakawori ronampiri

Tajorentsi, ijakotakiro tampyaaenkaki jaayiteenchari iwajoniki. Ikemaetatzii kaemaneen-tsiri tajorentsi-pankoki, ojeekira iwinkatharimento, ikanteetzi: “¡Ari othonka-paaka!”

¹⁸ Ari iñeetakiro ochenkitanaka ookatha-rentsi, antawo okamenitaki, ikemaetakiro eejatzi antawo omoyekanaka kepatsi. Tee iñaa-piintee-tziro kimitakawori iroka omoyeka, roojatzi paerani owakira itzimantayi-tanakari atziri-paeni kepatsiki.

¹⁹ Okanta antawo nampitsi Kompitaari, mawakota okaatanaki otankanaki. Ari othonkakari eejatzi opookanaki nampitsi-paeni tzimayita-tsiri kepatsiki. Roo kanteencha tee imaejantzi-maetari Tajorentsi Kompitaari-jatzi, tema imaperowaetakiri rowajankitaan-takari iyatsimanka.

²⁰ Ari othonkakari maawoeni othampishi, tee iñeeteero. Ari okimitakari eejatzi ochempi-paeni.

²¹ Tema paryapaaki tenayita-tsiri jiriniki, anawyaa-yitapaakiri atziri-paeni. Roo kanteencha eekiro riyata-kaana-kitziro itheenkatajorentsi-waetanaki, ikijima-waetanakiri Tajorentsi, tema imaperotakitziro ikowaenkaa-perotakiro Tajorentsi.*

17

Rowajankiteetero oshiyakawori antawo mayempiro

¹ Ikanta ipoka-shita-paakina apaani Ronampiri Tajorentsi kaatatsiri 7 roteeya-yitakirori iwajoni,

* **16:21** tenayita-tsiri = apaani talento, 40 kilo

ikantapaakina: “Pipoki, piñeero jempe ikanteeteri rowajankiteeteri atziri-paeni, tema ikimi-yitakawo apaani mayempiro jeeka-cheraatan-takawori aataayitakaha nijaa.”

² Iroka kimitakawori mayempiro, kimiwitaka roomi imayempi-yitakimi ikaatzi pinkathari-wentan-tatsiri nampitsiiteki. Okimiwitakawo eejatzi, othonka-kirimi oeshinkitaa-yitakirimi kepatsi-jatzi-paeni.

³ Ikanta raashire-tanakina ochempi-mashiki. Ari noñaakiro apaani tsinani okyaa-kotakari kityonkari owantachari, okaatzi 7 iito, 10 ichee. Eenitatsi waerontsi-paeni jankinateen-chari iwathaki, itheenka-tajorentsi-waeteetzi.

⁴ Okithaataro iroka tsinani, okityonkamawotatzii, eejatzi kamaamawoneentatsiri. Kameetha rowaneenkaetan-takawo ooro, eejatzi poreryaari mapiki-paeni. Oteeya-nakitakiro rowetsikae-tziri ooro. Okimiwitaka ari ojaayitakyaami oyaariperonka, eejatzi omayempinka.

⁵ Eenitatsi jankinateen-chari opankaki, kaari ikematha-witeeta paerani, okantzi: “Antawo Kompitaari, Antawo Mayempitaantsi, Kijaneenta-peroteetziro Kepatsiki.”

⁶ Namina-perota-nakiro iroka tsinani, tema oshinkita-tyaawo riraa rashiyitaari Tajorentsi ikaatzi rowamahae-takiri, riraa eejatzi ikaatzi rowamahae-takiri ikenkithata-koteeri Jesús. Ikanta noñaakiro iroka, osheki nopampoyaa-wenta-nakiro.*

⁷ Ari ikantana ronampiri tajorentsi: “¿litaka

* **17:6** rashiyitaari Tajorentsi = kiteshireri

pipampoyaa-wentan-tawori iroka? Aritaki nokantakimi oeta oshiyakaa-wenta-chari, teera riyotako-witeetawo paerani iroka tsinani, eejatzi irika owantachari okyaa-kotakari, shenita-tsiri iito, eejatzi ichée.

⁸ Itzimitaka paerani roshiya-kaawentee-tziri owantachari, tee iñeetziri nimaeka, roo kanteencha rooteentsi ishitoyi ipoñaakyaawo omooki inthomoeki-pero-tzira, aritaki rowamahae-teeri. Riima kepatsi-jatzi-paeni, kaari jankinata-kota-chani paerani rowetsikanteeta-kawori kepatsi, osheki ipampoyaa-minthata-nakiri irika owantachari. Tema eero ikemathatziro oeta kanta-kota-chari: 'Itzimitaka paerani, tee iñahaeteeri nimaeka, rooteentsi ipiyee.'

⁹ Omatantyaari ikematheetero iroka, okowa-perotatyaa otzimi yotanitaantsi. Kaateen-tsiri 7 iitontsi okyaa-kotakari tsinani, rootaki oshiyakaa-wentacha 7 ochempi.

¹⁰ Eenitatsi paerani ikaatzi 7 pinkathari-wentakirori janta. Aritaki rotsinampaetaki ikaatzi 5 pinkathari. Eenitatsi apaani pinkatharitatsiri nimaeka. Riima itsipa, riitaki pinkatha-ritatsini paata, tekiraata itzimi. Irika oweyaantanakyaawoni eepichokiini ipinkathariwita-paentyaa, eero ojamani-perotzi.

¹¹ Irika owantachari tzimita-chari paerani, kaari iñeetzi nimaeka, itsipa irika, riitaki kaatapaen-tsini 8. Roo kanteencha ari roshiya-witapaa-kyaari itsipa kaateen-tsiri 7 pinkathari-paeni. Ari ithonki-maetee-takyaari.

¹² Rooma kaateen-tsiri 10 ichée, oshiyakaa-

wentari pinkathari-paeni, kaatatsiri 10. Tekiraata ipinkathari-wentan-tayite rirori. Tema aririka ipinkathari-wentan-tanaki owantachari, riityitaki itsipayityaari ipinkathari-wentante. Eero ojamani-pero-tzimaeta, apatziro ishirinkapaentyaa eepichokiini ooryaa.

¹³ Irika-paeni pinkathari-paeni raapatziyakota-wakae-yaawo ranteri. Ipinkathateri owantachari, eero ipiyatha-waetari.

¹⁴ Osheki rowayiri-minthatyaari Ipireetari. Roo kanteencha irika Ipireetari, riitaki otsinampaantatsini. Tema riitaki omperayitari omperayitantachari. Riitaki pinkathari-wentziri pinkathari-wentan-tatsiri. Itsipayitee-yaari rirori ikaatzi ikaema-shire-yiteeri, ikaatzi riyoshiitee-takiri, ikaatzi kyaaryoo-wenta-kiriri.”†

¹⁵ Ikanta ikantakina eejatzi ronampiri Tajorentsi: “Iroka aataayitaha nijaa ojeekathapyaatan-takari tsinani, riitakira oshiyakaa-wenta-chari atziri-paeni nampiyitawori jempe-rika-paeni, piyoyiteen-chari jempe-rika-paeni, ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni, kemathata-wakaawori iñaani jempe-rika-paeni.

¹⁶ Irika-paeni atziri-paeni jeekantawori 10 nampitsi, oshiyakaa-wentakari 10 icheepaeni, ari ikijaneenta-nakiri jeekantawori nampitsi oshiyakaa-wentakari tsinani. Ari ikimita-kirori eejatzi owantachari osheki ikijaneenta-nakiro. Okimiwityaawomi raatonkoryaatyeeromi tsinani, rowawatha-waeta-nakyaawomi,

† 17:14 ipireetari = owisha = cordero

itaawaeta-kiromi. Tema ithonkakiro nampitsi oshiyakaa-wentakari tsinani.

¹⁷ Riitaki Tajorentsi kantakaawori aapatziya-wakaan-takawori antayitziro iroka-paeni. Ri-ijatzi kantakaawori ikemijanan-takariri owantachari. Rootaki ranteeteri, roojatzi omonkaantanakyaari ikantakiri Tajorentsi.

¹⁸ Ari okantakari, tema iroka tsinani rootaki oshiyakaa-wentacha antawo nampitsi. Tema ikaatzi jeekantawori iroka nampitsi, ipinkathari-wenta-witakari nampiyitawori otsipaki nampitsipaeni.”

18

Rapathakiro-ryeetakiro Kompitaari

¹ Okanta okaatapaaki iroka-paeni, noñaatzii ishaawi-nka-paakini itsipa ronampiri tajorentsi. Otzimi-motziri rirori osheki ishintsinka, osheki rowaneenkawo. Roorenta-paakiro kepatsi.

² Ikaemapaaki, ikantzi:

Rapathakiro-ryeeta-kirowa antawo nampitsi Kompitaari.

Apatziro inampitaawo janta inashi-yita-chari peyari-paeni,

ijeekayitee janta maawoeni kamaari-yitatsiri.

Ari inampitaawori eejatzi inashiyita-chari tsimeri ipinkae-tziri owapiintariri kaminkari.

³ Tema atziri-paeni ikaatzi jeekawita-chari nampitsiki oshiyakaa-wentakari tsinani, ashaahanta-pero-yiwitaka,

Riyompari-waeta-piinta-witakari atziri-paeni jeekayita-tsiri otsipaki nampitsi.

Ikaema-shire-yitakiri atziri-paeni roshiya-
kotee-yaari jempe ikantayi-witaka
rirori-paeni apatziro ikowa-pero-yitziro
ashaahawontsi, eejatzi iñaamata-shiwae-tari.

Rootaki kaari iñaantawo ikinatyaari Tajorentsi,
ikimita-kotakawo tsinani mayempiro.

Okimiwitakawo ishinkita-tyeeyaawomi
ashaahawontsi, rootaki rantayitan-
takawori oshiyakawori mayempitaantsi.

⁴ Okanta nokemaki rapiita-nakiro iñaawaetzi
inkite-jatzi, ikantzi:

Asheninka-paeni, eero pitsipatari jeekantawori
nampitsi oshiyakaa-wentakari tsinani,

Eero pitsipataari pikaaripero-shireta-waete,
Pitsipataari-kari rowajankitahae-teeri.

⁵ Tema ikenkishiryaaakiro Tajorentsi iyaari-
peronka,

okimiwitaka oenoka-tyeeyaami iyaari-peronka
inkiteki, ari opiyotakari.

⁶ Pikijako-wentee-yaari, papiipiinteri powajanki-
teeri.

Tema iroka kaari-perori oshiyakaa-wenta-chari
oeta-kiriri tsinani shinkitan-tatsiri,

Poepiyiniro roori, pitontaateniro.

⁷ Aminaashi-waetaka okanta-piintzi roori: ‘Naaka
pinkathawo, eero iñeetana nashironkaa-
waetyaa noshiya-kotyaawo kinankawo.’

Tema osheki ajahaa-wenta-pero-waetakawo owa-
neenkataha, oetziñaarikotakawo omayempi-
perowaetaki.

Rootakira oñaantyaawori nimaeka okemaatsi-pero-
waeteeyaa.

8 Rootaki omapokan-teeyaari rowajankitahaero
apaani kitejeri,
Ari omantsiyataki, okemaatsi-waeteeyaa, ayima-
teero otashe,
ari itahaeteero.
Riitaki mateeroni Awinkatharite Tajorentsi rowa-
jankitahaero.

Tema otzimi-motziri rirori ishintsinka.

9 Aririka iñahaetakiro owachaarinka otahaeyaa
nampitsi oshiyakaa-wentakari tsinani,
osheki rowashireta-kotee-tyaawo, riraako-
waetyaawo pinkathari-paeni, tema riitaki tsipata-
kariri ikaatzi jeekanta-kawori rantayitziro
oshiyayitawori mayempitaantsi.

10 Inteena ikatziya-yitaka irika-paeni ithaawan-
teeyaakawoni rowajankitee-teri, ikanteeyini:
¡Ashironkamatsiterini nampitawori Kompitaariki!
Roopero-waewitaka nampitsi.

¿Intsipaetema rowajankitee-takimi? Tekira
ishirinkyaa-ta ooryaa.

11 Ari ikimita-kyaari ikaatzi riyomparita-
piintakari, osheki rowashireta-kotyaari, riraako-
waetyaari, tema tekatsi riyompariteeyaa.

12 Tema riyompari-piintakari roorote, iyorikite,
poreryaari imapini kijokiri kitamaa-nikiri
pinaperota-chari, inashi-yitachari kithaarentsi,
kitamaa-mawori, kamaama-woneentatsiri,
kityonka-mawoperotatsiri, karenimawori.
Eeniyiwitacha oshiyawori jantari. Eeniyiwitacha
rowetsikani ipothoyitakiri kameetha, cheetsi,
incha-kota pinayita-chari, eshiroyita-tsiri, mapi.*

* 18:12 kijokiri kitamaa-nikiri pinaperota-chari = perla

13 Eeniyiwitacha meta, eeniyiwitacha inashiwaeta-chari kajankari, eeniyiwitacha imiriteetziri, eeniyiwitacha owaaki inchato oshiyariri yeenkantsi, eeniyiwitacha opane rowaetari, eeniyiwitacha ipira-paeni, ikyaakoetari, ishiyako-mentotari, eeniyiwitacha eejatzi romperatani-paeni.†

14 Ikanteeyeni:

Ari othonka-paakari chochoki-paeni piñaamata-piintakari.

Tee otzimayitee ashaahawo pikowa-piintakiri, ari okaatapaaki owaneenkata.

15 Inteena raminako-yiteero riyomparita-piintari, ithaawaki eero itsipatahae-tantari rowajankitee-teri. Antawo riraa-kotyaawo rowashireta-kota-nakyaawo.

16 Ikanteeyini:

¡Ashironkamatsiterini nampitawori janta! Rooperowaewitaka nampitsi.

Tzimayi-witacha osheki rooperori kitamaamawori imaatha, kamaama-woneentsiri, eejatzi kityonka-mawoperota-tsiri.

Eeniyiwitacha osheki roorote, kijokiri kitamaanikiri pinaperota-chari.

17 Apatziro ishirinka-neentanaka eepichokiini ooryaa, ari ithonkae-takiro antawo ashaahawo.

Ari roshiyakari jeekayiteen-tsiri ramaatako-mentoki, inteena ikatziya-yitaka ramina-kotziri

† 18:13 ipira-paeni = ganado, owisha; ikyaakoetari = kawayo

jempe ikanta ithonkae-takiri. Ari ipiyotee-yakani ikaatzi antakoyitzirori ramaatako-mento, itsipayitakari ikaatzi otetantawori.

¹⁸ Ikanta iñaakiro okachaarenkataki nampitsi ota-haa, osheki riraa-kotakawo, ikantayitzi:

Tekatsi otsipa nampitsi ikimitee-yaawoni iroka rooperowitachari.

¹⁹ Antawo rowashiretako-waetaka, ikantee-yakini:

Ashironkamatsiterini ikaatzi nampita-kawori janta.

Tema ashaahanta-yiwitakae aakapaeni aayita-piintakiro ashaahawontsi amaatako-mentoki.

Tema apatziro ishirinka-paenta eepichokiini ooryaa, ari ithonkae-takirori.

²⁰ Rooma eeroka-paeni inkite-jatzi, kiteshireri, Otyaantaa-rewo-paeni, Kamantantaniri-paeni,

Otzimatyee pikimo-shireyite, tema ikamantzita-yitakae Tajorentsi rootaki rowajankitaan-takariri jeekantawori antawo nampitsi, ikijako-wenta-yitaa-tziimi eeroka-paeni.

²¹ Ikanta apaani ronampiri Tajorentsi tzimatsiri ishintsinka, raaki antawo mapi tonka-mentotsi, rookakiro inkaariki, ikantzi:

Nokimitaakiro nookakiro antawo mapi,

Ari nokimiteerori eejatzi antawo nampitsi Kompitaari.

Ari opeyaari, eero iñahaeteero.

²² Eero ikemaeteero omampaani, okameñeenkate owiyompi-mento, ojonkari eejatzi otziwoori.

Eero iñahaeteero okaatzi owetsika-yitziro jempe-rika oeyitari.

Eero ikemaeteero opoemate otonka-mento.

²³ Eero iñahaeteeri imorekae ootamento.

Eero iñahaeteero aawakaeyaa.

Ari okaatapaaki maawoeni iroka, tema osheki oetzimpina-shire-yitakiri itsipa-jatzi atziri-paeni, kimiwitaka okija-minthata-tyeerimi.

Tema antawo ishintsi-yiwitaka ikaatzi yompari-piintawitariri.

²⁴ Rootaki owatsinaa-waeta-kiriri itsipa-jatzi-paeni, apata-kaawaetakiri rira Kamantantaniripaeni. Ari okantakiriri maawoeni kiteshireripaeni.

19

Ithaamenteetya inkiteki

¹ Okanta okaatapaaki iroka, nokematzii kameñee-nkata-neentsiri ikaemaeyini osheki inkite-jatzi, ikantzi:

¡Aapa! Riitaki Tajorentsi owawijaa-koyiteeri. Otzimi-motziri rowaneenkawo, eejatzi ishintsinka.

² Okaatzi ikoyiri ranteri rirori, tampatzikari okantayitaka.

Kyaariperori irika.

Tema rowajankitaakiro mayempiro owaaripero-yitakiriri kepatsi-jatzi-paeni.

Ipiyako-wentaari ikaatzi rowamayi-takiri romperatani.

³ Roojatzi rapiipiintee-yirini, ikantzi:

¡Aapa! Okatziyeen-kateeta owachaarinka. Ashi
owaero.

4 Ikanta 24 antaripero-paeni, itsipatakari 4
inkite-weri-paeni, rotziwerowae-yanakani, tema
ipinkathata-nakitziiri Tajorentsi ijeekaki rirori
iwinkathari-mentoki, ikanteeyini:

¡Kyaariwé! ¡Aapa!

5 Eenitatsi ñaawaeta-neentsiri jeeka-mento-tsiki,
ikanteetzi:

Maawoeni rompera-yitaari Tajorentsi,
piweshiryaa-wentee-yaari.

Pipinkathateeri maawoeni, retanakyaawo
iryaani-paeni eejatzi antari-paeni,
maawoeni.

6 Okanta nokemaki kameñee-nkata-paentsiri,
ariwaetaki ipiyoteeyani atziri-paeni, ariwaetaki
oparyee-nkatzi nijaa, ariwaetaki ookatha-rentsi.
Ikanteetzi:

¡Aapa! Aritaki pinkathari-wentantee Tajorentsi,
riitaki Awinkathari-tee-yaari Shintsi-
perori.

7 Jame akimo-shire-wentero,

Jame ajahaawentee-yaari,

Tema rooteentsi roemoshirenkiri raawakaeyaa
Ipireetari.

Tema wetsikaka iinantyaari.

8 Ishinetee-takiro okitamaate oethaari, tee
okipatsi-waetzi, poreryaayitaki.

Oshiyakaa-wenta-chari kitamaari oethaari,
rootaki kameethari ranta-piintziri
kemijantzinkari-paeni kiteshireri.

*Rakiyoteeteri raawakaeyaa oshiyakariri Ipiree-
tari*

9 Ikanta ikantapaakina inkite-jatzi: “Pojankinatero iroka: Osheki ikimo-shiretee ikaatzi ikaemae-takiri rakiyoteeri raawakaeyaa Ipireetari.” Eejatzi ikantakina: “Iroka, rootaki iñaani-perori Tajorentsi.”

10 Ari notziwerowanaka nopinkathata-nakiri ronampiri Tajorentsi, ikantana: “¡Eero pipinkathatana naaka! Ari akaateeyini romperatee Tajorentsi, ari noshiyimi eeroka, ari noshiyakari ikaatzi oejokiro-yitakawori ikenkithata-paentziri Jesús. Tema riitaki pipinkathate Tajorentsi. Tema okaatzi ikenkithata-paentziri Jesús, rootaki yotashireta-kaayita-kiriri Kamantantaniri-paeni.”

Kyaakota-kariri kitamaari ikyaakoetari

11 Okanta noñaaki ashitaryaanaka inkite. Eenitatsi janta apaani kitamaari ikyaa-koetari. Riima kyaakota-kariri, riitaki iiteetziri “Oejokirotantaniri,” iiteetziri eejatzi “Kyaariperori.” Aririka rowajankitaante, raminaperotziro kameetha tampatzika. Ari okimitari eejatzi aririka rowayiritante.*

12 Ikimitakawo paamari roki. Amantheeperotaka. Rojankinatakawo waerontsi kaari riyotakoetzi, apatziro riyotziro rirori.

13 Riitaki kithaata-kawori kithaarentsi othakakiri iraantsi. Iiteetziri eejatzi “Iñaani Tajorentsi.”

14 Eenitatsi osheki rowayirite inkiteki. Okitamaa-theetakira iithaari, tee okepatsi-waetzi.

* 19:11 ikyaa-kotari = caballo

Riitaki oyaatakiriri kyaakoyita-kariri kitamaari ikyaakoetari.

¹⁵ Ari oshitowa-nakiri ipaanteki oshiyakawori othoyempyaa-nikitzi ojataa-mentotsi, rootaki rompojan-teeyaariri ijaneentani. Riitaki omperatan-teeyaarini reshiro-kotzite. Riijatzi kawirinkironi chochoki oshiyakawori imiriteetziri iiteetziri “Imashirenka Tajorentsi Shintsi-perori.”

¹⁶ Riitaki jankinata-kawori iroka waerontsi iithaariki, eejatzi iporiki. Iroka waerontsi: “Pinkathari-wentziriri pinkathari-paeni. Omperatariri omperatan-taniri-paeni.”

¹⁷ Ikanta noñaaki itsipa ronampiri Tajorentsi ikatziyan-takari ooryaa, ikaemapaakiri maawoeni tsimeri-paeni ahayita-tsiri, ikantziri: “Pipoki pipiyotee-yaani, pakiyoteeri eeroka-paeni Tajorentsi roemoshirenkaha.

¹⁸ Tema ari powayitee-yaari atziri-watha: iwatha pinkathari-paeni, iwatha reewari omayiri-paeni, iwatha riiperori-paeni, iwatha ikyaakoetari eejatzi kyaakota-piintariri. Tee apatziro powaeyaari irika-paeni, tema powayitee-yaari eejatzi iwatha maawoeni: omperataa-rewo, omperatantaniri, antariperopaeni, iryaani-paeni, maawoeni.”

¹⁹ Okanta noñaakiri kowaenkari owantachari, noñaakiri eejatzi pinkathari kepatsi-jatzi itsipayitakari rowayirite. Ari ipiyotee-yakani ikoyi rowayiriteri kyaakota-kariri kitamaari ikyaakoetani itsipayitakari eejatzi rowayirite.

²⁰ Eenitatsi iita oteeyawa-kiriri owantachari. Ari ikimitee-takiri theeri kamantantaniri

itsipata-piintakari itajonka-wentantzi. Rootaki ramatawitan-takariri ikaatzi kentako-yitakawori iwaero owantachari, eejatzi ikaatzi pinkathatakirori roshiya-kaawo. Irika owantachari eejatzi theeri kamantantaniri, rookaetakiri opaama-shithakyya-takira paamari, okiteri-moetotakira shitziri owachaarinka.

²¹ Rowamae-takiri maawoeni kemijantanakiriri, rowathee-tantakari shitowa-paentsiri ipaanteki kyaakota-kariri kitamaari ikyaaakoetari. Kema-perotee-yakani tsimeri-paeni.

20

Osheki ojarentsi okaate 1000

¹ Okanta noñaaki rayiita-paaki itsipa ronampiri Tajorentsi. Roteeyakiro rashita-ryaan-tyaawori omoo inthomoeki-perota-tsiri. Roteeyaki eejatzi antawo eshirotha.

² Raakiri noonki, maanki tzimiteen-chari paerani. Riitaki Kamaari, Yakatantaniri. Roojotakiri okaate 1000 ojarentsi ijeeki.

³ Ari rowariyaakiri omooki inthomoeki-perota-tsiri. Rashita-kotakiri, rowichako-takiri eero ramatawitan-taari atziri-paeni, roojatzi omonkaatan-takyaari okaate 1000 ojarentsi. Aririka okaatapaaki iroka, ari roojoryaa-kotapaentero eepichokiini.

⁴ Okanta noñaaki osheki jeeka-mentotsi jempe ijeekayitee ikaate pinkathari-wentan-tatsini. Ari noñaakiro ishires-paeni ikaatzi ithatyee-takiri ikemijanteerowa iñaani Tajorentsi, ikenkithatapaentziri paerani Jesús. Tema irika-paeni, tee ipinkathatziri rirori owantachari, tee

ipinkathatziro roshiya-kaawo eejatzi. Tee ikentako-pankatakotyaawo iwaero owantachari, eejatzi rakoki. Riiyitaki añaaayitaa-tsiri, ipinkathari-wentan-tayitee rirori itsipataari Jeepatzii-totaa-rewo, okaatzi 1000 ojarentsi.

⁵ Riima itsipa ikaatzi kamayiteen-tsiri, tee rañaayitee rirori, roojatzi omonkaatan-tapaakari 1000 ojarentsi. Rootaki iiteetziri “Etawori Añahaantsi.”

⁶ Ari ikimoshireyitee paata ikaate piriintaa-chani iiteetakiri “Etawori Añahaantsi.” Tema kiteshireyitee. Ero rapiiteero ikamayitee. Ashi rowaero rañaayitee, riitaki oshiyee-yaarini Ompera-tajorentsitaa-rewo rantawaeteeniri Tajorentsi, rantawaeteeniri eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo. Ari itsipataari ipinkathari-wentantee okaatzi 1000 ojarentsi.

⁷ Aririka omonkaatakya 1000 ojarentsi, aritaki romishitowaeta-paenteri Kamaari rashitakoetakiri.*

⁸ Aririka ishitowapae, retapae-yaawo ramatawita-paeri maawoeni atziri jempe-rika inampiyitawo. Iroka nampitsi-paeni iiteetakiro “Gog,” otsipa “Magog.” Ipiyoteeri maawoeni janta ikoyi rowayirita-kaeyaari. Oshekiperote atziri, okimitawo oshekiitzi impaneki nijaa-thapyaaki.

⁹ Riyaatee-yakini jempe owinteni-pathatzi, itapotakiri kiteshireri-paeni jempe ipiyotee-yakani rirori-paeni. Ari okaatzi itapotakiro eejatzi iiteetziri “Etako-perotaawo Nampitsi.” Ari romapoka-shiteeyaa oparya-paaki paamari, othonkakiri maawoeni.

* **20:7** Kamaari = Yakatantaniri

10 Riima Kamaari amatawitan-taniri, rookaetakiri opaama-shithakyaatakira paamari, okiteryeenkatakira oshitzinka owachaarinka. Ari rookitee-takariri kowaenkari owantachari, itsipahae-takiri theeri kamantaniri. Ashi rowaero ikemaatsi-waeteeyaa janta.

Raminakoe-tantee kitamaariki jeeka-mentotsi

11 Okanta noñaaki antawo kitamaari jeeka-mentotsi. Eenitatsi jeekanta-kawori, riitaki thonkaerori inkite eejatzi kepatsi.

12 Ari ikatziyee-yakani kamayiteen-tsiri janta kitamaariki jeeka-mentotsi, itsipayitaari antari-paeni eejatzi iryaani-paeni, maawoeni. Ari rapinee-ryaanakiro jankina-rentsi, rapinee-ryaanakiro eejatzi otsipa jempe rojankinata-kotaka añaaayitaa-tsini. Ari raminakoe-teero jempe rojankinata-koetziri atziri-paeni okaatzi rantayitakiri.

13 Ari ikimi-tzitikari ikaatzi piinkayiteen-tsiri nijaaki, ipiyotaka rirori-paeni. Ikaatzi kamayiteen-tsiri, ari ijeekitee-yakani eejatzi janta ikimiwitakawo atziritatyeemi “Kaamanitaantsi,” apakahaerimi omperawae-witakari. Ari ikaatzi raminakoe-teeri rirori-paeni okaatzi rantayitakiri.

14 Okanta rookaeta-kirori “Kaamanitaantsi” opaama-shithakyaatakira paamari otahaeyaa. Iroka paamari paama-shithakyaateen-tsiri, rootaki iiteetakiri “Apiteta-tsiri Kaamanitaantsi.”

15 Ari ithonkyaari rookaeteeri opaama-shithakyaatakira paamari ikaatzi kaari jankinata-kota-chani rañaayitee.

21

Owakirari inkite eejatzi owakirari kepatsi

¹ Okanta noñaaki owakirari inkite, eejatzi owakirari kepatsi. Tema thonkaka paejatoteentsiri inkite, eejatzi paejatoteentsiri kepatsi. Tee iñahaeteero inkaari.

² Okanta noñaaki okinapaaki inkiteki nampitsi tajorentsita-tsiri, iiteetziro “Owakirari Aapatziyaweni.” Riitaki Tajorentsi owayiita-kaanta-kirori. Owaneenkataka, ariwaetaki tsinani owaneenkata-shitari oemintyaari.

³ Ari ishintsiteetanakiro iñaawaetee-tzi janta jeeka-mento-tsiki, ikanteetzi:

¡Pamini! Ojeeki-moteeri kepatsi-jatzi-paeni
tajorentsi-thaante jempe inampitawo
Tajorentsi.

Tema itsipataari Tajorentsi jempe ijeekayitzi rashiyitaari.

⁴ Tema riitaki Tajorentsi oshekyaaiki-peroteerini, roemoshirenka-yitee-ri.

Eero ikaamane-yitee,

tekatsi katsiwaetaa-tsini, tekatsi irahaachani,
tekatsi kemaatsi-waetaa-chani.

Tema ari okaatapaaki iroka-paeni.

⁵ Ikanta iñaawaetanaki jeekaen-tsiri iwinkatharimentoki, ikantzi: “Nowakirata-kahaero maawoeni.” Ikantanaki eejatzi: “Pojankinatero iroka, tema kyaariperori ñaantsi iroka, ari okantee-tatyee-yaani.”

⁶ Ari ikantana: “¡Ari oweyaapaaka! Naaka oshiyawori etawori jankina-rentsi, eejatzi

oweyaantapaakawori. Naakataki etakaan-tanakawori. Naakataki thonkaeroni. Eenitatsirika miritatsiri, ari nomirita-kahae-ri nijaa owañaan-tatsiri. Ipashii-teeyaari, tee opinata.

⁷ Rootaki noshineta-kiniriri otsinampaataniripaeni. Tema naaka Tajorentsi ipinkatha-yitee. Nokimita-kaanteeri rirori notyomi-paeni.

⁸ Roo kanteencha eerowa notyomintaari thaayin-kari, kijoshireri, kijaneentantaniri, owantaniri, mayempiri, matsintzi, pinkathatakiriri oshiyakaa-wontsi, theeri-paeni. Tema ri-yitaki taayitaa-chani opaama-shithakyaatakira, kiteryee-nkateen-tsiri owachaarinka. Rootaki apiteta-tsini ikamayitee.”

Owakirari Aapatziyaweni

⁹ Okanta okaatapaaki iroka-paeni, ipokashita-paakina apaani ronampiri Tajorentsi owajankitaan-taniri roteeya-kirori iwajoni. Ikantapaakina: “Pipoki noñayimiro oshiyakaa-wentari tsinani iinantlyaari Ipireetari.”

¹⁰ Raashire-katanakina tonkaariki ochempiki. Roñaaaha-kinawo antawo nampitsi tajorentsita-tsiri iiteetziri Aapatziyaweni, rootaki rowayiiteeri Tajorentsi opoñahaawo inkiteki.

¹¹ Janta nampitsiki, ari iñahaeteerori rowaneenkawo Tajorentsi, shipakiryaa-waetaki, ariwaetaki okanta mapiki poreryaa-tatsiri, pinaperota-chari.*

¹² Antawo iroka otanto-nampiro. Okaatzi 12 jempe ikyyaa-piinteetzi. Eenitatsi ikaatzi 12 ronampiri Tajorentsi aminako-wenta-yitzirori jempe

* **21:11** poreryaa-tatsiri = jaspe

ikyaa-piinteetzi. Ari rojankinee-takiro iwaero itomi-paeni Israel.

¹³ Okaatzi mawa janta ikyaa-piinteetzi montetakariri ishitowapiintzira ooryaa. Eejatzi jempe itziroryaapiintziro ooryaa okaatzi mawa. Katonkonta okaatzi mawa. Kirinkanta okaatzi mawa.

¹⁴ Eenitatsi okaatzi 12 antawo mapi otzitakirori otanto-nampi. Ari jankina-yitakawori 12 iwaeropaeni Rotyaantaa-rewopaeni Ipireetari.

¹⁵ Irika ñaanata-kinari, roteeyaki imonkaamento-shithaki rowetsikae-tziri ooro, rootaki imonkaatan-tyaawori otanto-nampi, eejatzi jempe ikyaa-piinteetzi.

¹⁶ Ari omonkaata-wakaa ojanthatzi onampinaki iroka nampitsi, tee awija-wakaa. Ikanta retanakawo ronampiri Tajorentsi imonkaatziro jempe oweyaa ojanthatzi onampina, ojenokitzi eejatzi otontatzi, okaatzi 12000 shiya-shiyawae-mentotsi omonkaataka.†

¹⁷ Ikanta imonkaatakiro eejatzi otanto-nampi, okaatzi otontatzi 144 ikonaki. Rootaki imonkaatan-takari ronampiri Tajorentsi kimitawori ikonaki atziri imonkaatanta-piintari rirori.

¹⁸ Iroka otanto-nampi, oshiyawitakawo mapi porekatsiri. Riyoshiita ooro rowetsikae-tantakawori nampitsi, porekatsiri.‡

¹⁹ Iroka otzinkamitakari otanto-nampi, rootaki rahaetaki pinapero-yitachari mapiki inashiyitachari oporeka-kiyitzi: thonkiritatsiri, eeriyitat-

† **21:16** 12000 shiya-shiyawae-mentotsi = 2200 kilómetro. ‡ **21:18** porekatsiri = vidrio

siri, kitiaa-nikiri, §

²⁰ kiteriri, kityonkari, kityreenkari, anashiriki, potsitari eejatzi kitamaa-ri.

²¹ Okaatakira 12 ikyaa-piinteetzi, roo rahaetaki antawo-perori mapi, kijokiri kitamaakiri pinaperota-chari, imokayitakiro rowetsikan-takawori. Maawoeni owaankii-teriteki nampitsi, riyoshiita ooro rowetsikae-tanta-kawori, porekakitatsiri.*

²² Tee otzimapae janta tajorentsi-panko. Tema riitaki inampitantee-taari Awinkatharite Tajorentsi Shintsi-perori itsipataari Ipireetari. Riitaki poyaatee-yaawoni tajorentsi-panko janta.

²³ Tee ikowaeta-paeri ooryaa, eejatzi kashiri. Tema rowaneenkawo Tajorentsi koñeetyaa-kahaeroni. Riitaki Ipireetari kimatee-yaarini ootamentotsi.

²⁴ Riitaki koñeetyaa-koteeroni ranashi-yiteera atziri-paeni janta. Pinkathari-paeni tzimayiwita-chari rowaneenkawo kepatsiki, kameetha ijeekayitee janta ipinkathateeri Tajorentsi.

²⁵ Eero otsirenitapae, tema ashi owaero okitejetapae. Eero ashita-nitaa nampitsi janta.

²⁶ Ikaatzi tzimayiwita-chari rowaneenkawo kepatsiki ipinkatha-witeetari, kameetha ijeekayitee janta ipinkathateeri Tajorentsi.

²⁷ Eero itzimae janta kaariperota-paatsini, eero iñahaeteeri antayiteeroni ipinkae-tziri, eero itzimapae eejatzi theyapaa-chani. Apatziro

§ 21:19 pinapero-yitachari mapiki inashi-yita-chari oporeka-kiy-itzi = jaspe, zafiro, ágata, esmeralda, ónice, cornalina, crisólito, berilo, topacio, crisopraso, jacinto, amatista. * 21:21 kijokiri kitamaakiri pinaperota-chari = perla

inampiyitee-yaawo ikaatzi rojankinata-kotakiri
Ipireetari rañaayitee janta.

22

¹ Ikanta roñaaha-kinawo nijaa añaakaan-tatsiri.
Kiteshaa-nikitaki. Rootaki shitowaata-tsiri ijeeka-
mentoki Tajorentsi itsipatakari Ipireetari,*

² rootaki shiyaateen-chari niyankineki
kaankiite-rentsiki. Omontetha-mashaataka
oshooka-thapyaatan-takawo chochoki añaakaan-
tatsiri. Ari okanteetani maawoeni kashiri okithok-
itzi eejatzi ojarentsiki. Aryaajenitakaantapae
oshi.

³ Eero otzimapae yakataantsi janta. Ari
ojeekapaeri iwinkathari-mento Tajorentsi, eejatzi
rashi Ipireetari. Ashi rowaero romperatani-paeni
ipinkathateeri janta.

⁴ Aritaki iñaawootee-teeri Tajorentsi. Ikentako-
pankatakotee-yaawo atziri-paeni iwaero
Tajorentsi.

⁵ Eero otsirenitapae janta. Eero itzimapae
ooryaa. Tema riitaki koñeetyaa-tsini Tajorentsi,
Awinkathari-tetaari. Ashi rowaero ipinkathari-
wentan-tapae atziri-paeni janta.

Rooteentsi ipiye Jeepatzii-totaa-rewo

⁶ Ikanta ikantanakina ronampiri Tajorentsi:
“Kyaariperowa iroka ñaantsi, kantacha
akemijantero.” Tema paerani riyotakaa-yitakiri
Tajorentsi Awinkatharite Kamantantaniri-paeni,
ari ikimitakiri nimaeka romperatani, rotyaan-
takiniri Ronampiri Tajorentsita roñaaha-yitakiri

* 22:1 kiteshaa-nikitaki = cristal

iroka-paeni, rootaki riyotan-teeyaari rooteentsira omayityaa jempe-rika oeyitari.

⁷ Iroka ikantzi Jesús: “¡Pamini! Rooteentsi nopiye. Ikimoshireyitee ikaate kemijanta-kironi kamantantee-takiri jaka jankina-rentsiki.”

⁸ Naakataki Juan jankinatziro iroka. Naaka ñaakirori maawoeni, naaka kemakirori eejatzi. Ari notziwerowa-witanaka nopinkathateri ronampiri Tajorentsi oñahaki-nawori maawoeni iroka.

⁹ Ikantanakina rirori: “¡Eero pipinkathatana naaka! Ari akaateeyini romperatee Tajorentsi, ari noshiyimi eeroka, ari noshiyakari Kamantantaniri-paeni piyitziri ‘noyemijantzinkarite-paeni,’ noshiyari eejatzi ikaate kemijanteeroni jankina-yiteen-chari jaka. Tema riitaki pipinkathateeri Tajorentsi.”

¹⁰ Ari ikantanakina eejatzi: “Okaatzi pojankinata-kotakiri awijayita-tsini paata, eero pomana-kotziro okaatzi ikamantee-takimiri, tema rooteentsi iñahaetero awijatsini.

¹¹ Tema ikaaripero-shire-teete itzimi-rika kaaripero-shireta-tsiri nimaeka. Ikamaari-pero-shire-teete itzimi-rika kamaari-shireteen-tsiri nimaeka. Ranta-pero-teetero kameethari itzimi-rika antakirori nimaeka. Itajorentsi-pero-shire-teete itzimi-rika tajorentsi-shireteen-tsiri nimaeka.

¹² ¡Rooteentsira nopiye! Rooteentsira nopinayiteeri atziri-paeni okaatzi rantawae-wentakari apaani-paeni.

¹³ Naaka oshiyawori etawori jankina-rentsi, Naaka oshiyawori eejatzi oweyaantawori.

Naakataki etawori, Naakataki oweyaantyaawoni. Naakataki etakaan-takawori, Naakataki thonkaeroni.”

¹⁴ Ikimoshireyitee ikaate kiwayiteeroni iithaari, okini ishineteeteri iroka chochoki añaakaan-tatsiri, okini ikyaayitee ikyaapiinteetzira nampitsiki.

¹⁵ Eerowa ikyaayitee janta oshiyako-yitariri otsitzi, matsitan-taniri, antapiintakirori kaariperoyi-tatsiri, owamaan-taniri, ikaatzi pinkathata-kiriri tajorentsi-niro, ikaatzi ameta-piinta-kawori itheeya.

¹⁶ “Naaka Jesús otyaanta-kiriri ronampiri Tajorentsi ikamantemiro iroka-paeni, powawijayiniri eeroka ikaatzi piyowenta-piinta-kariri Tajorentsi jempe-rika-paeni. Naaka charinitariri pinkatharini David, ikashiya-kaetani. Naakataki iiteetzi ‘Ompokiro Kitejemenkiri.’ ”

¹⁷ Ikantzi Ishire tajorentsi: “Pipokiita.” Ari okantziri eejatzi ikimitakawori tsinani iinantee-tyaari.

Ikaate kemayiteeroni eejatzi iroka, ikantayitee: “Pipokiita.”

Ipokayite itzimi-rika miriyita-tsiri. ¡Itzimi-rika kowaneen-tsiri imiriteero nijaa añaakaan-tatsiri, rirawaete, tee opinata!

¹⁸ Eenitatsi nokaman-teriri ikaate kemaeroni jempe ojankinata-koyitaka awijayita-tsini paata: Eenitatsi-rika owanaa-shita-kyaaawoni jankinateen-chari, aritaki imaperoteeri

Tajorentsi rowajankitaan-teeyaari okaatzi kenkithata-koyiteen-chari jaka jankina-rentsiki.

¹⁹ Eenitatsi-rika thañaa-pithatan-tyaawoni okaatzi ojankinateen-chari jaka, ari ithañaa-pithatee-yaari paata Tajorentsi rirori eero ishineteeniri cho-choki añakaan-tatsiri. Eero ikyahae nampitsiki ikenkithata-koetakiri jaka.

²⁰ Iroka ikantzi kenkithatzirori iroka-paeni: “Rooteentsi nopiye.” Ari nokantzi naaka: “Kyaariwé, intsipaete pipiye.”

²¹ Okantashitzimaetyaa ashi rowaero ineshironka-yiteemi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Kyaariwé.

**Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur
del Perú**
**The Holy Bible in the South Ucayali Ashéninka language
of Peru**

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka Ucayali del Sur (Ashéninka, South Ucayali)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

db14e188-438b-52a5-9541-56657c3fc3d9